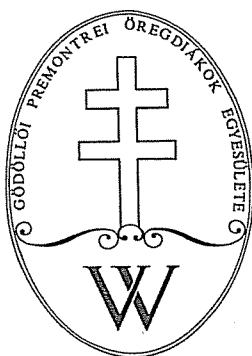

A GÖDÖLLŐI PREMONTREI ÖREGDIÁKOK EGYESÜLETÉNEK
KÖRLEVELE

2011.

I. félév

Egyesületi életünk

Augusztus 30.-án tartotta a Gimnázium tantestülete tanévnnyitó értekezletét. Az értekezletre meghívást kapott és meg is jelent örökifjú öregdiáktársunk, tanárunk, Kovács Kolos Béla is, aki akkor ünnepelte tanári kinevezésének hetvenedik évfordulóját. Tapasztalatait, emlékeit megosztotta a jelenlévő tanárokkal, akik látható szeretettel és élvezettel hallgatták. Mi is szeretettel gratulálunk!

Októberben megtartottuk Vezetőségi, novemberben Választmányi ülésünket, Egyesületünk élete az ezeken meghatározott programok szerint folyik. December elején a hagyományos Mikulás kupa során találkoztak öregdiákjaink gimnáziumunk sportszerető diákjaival. Ugyancsak decemberben került sor érettségi előtt álló diákjaink tájékoztatására egyesületi életünkről és továbbtanulási lehetőségeikről. Az érettségizők Szalagavató bálja minden jelenlévőnek öröme és szórakoztatására szolgált, iskolájuktól búcsúzó kedves szavaik mindnyájunkban felelevenítették régi kedves emlékeinket. Nagy erővel és lelkesedéssel készültünk az V. – Jubileumi – Öregdiák Bálra. A szervezők áldozatkész munkájának köszönhetően remek szórakozás volt, minden eddiginél nagyobb részvétel mellett. Ezen a helyen is szeretném megköszönni a bál jó megszervezésében Farkas Kristóf Vince, Hevesi Nóra és Ruzsai Dorottya, valamint az évfolyamfelelősök, bálra buzdítók fáradságot nem ismerő, lelkes munkáját.

Január 12-én emlékeztünk meg az iskolánk területén 1945-ben létesített hadifogolytábor áldozataira és felavattuk a Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Gimnáziumunk és Egyesületünk közreműködésével megújított – eredetileg 1993-ban állított – emléktáblát.

Illés Gábor személyében megválasztottuk egyesületi titkárunkat. Feladata vezetésünkön belül elsősorban a fiatal öregdiákok elgondolásainak, programjainak összefogása.

Örömmel látjuk, hogy számos jó elgondolás már napvilágot látott és informális megbeszéléseken – „Egyesületünk felvirágoztatása” mottóval – ezek egy része már a megvalósulás stádiumában van. Említést kell tenni többek között a tagság közvetlen összefogására és gyors tájékoztatására szolgáló levelezőlista és a POSZTMI PREMI (latinosok előnyben!) Kaszinó létrehozásáról, mely utóbbi rendszeres összejövetelek és színvonalas előadások megtartásának adhat helyet.

Tavasszal közös kirándulást szervezünk, jó lenne, ha minél nagyobb számban tudnánk részt venni. Találkozunk a Norbert napi közgyűlésünkön, legyünk minél többen jelen. Emlékezzünk kegyelettel az ebben az időszakban elhunyt diáktársainkra. Nyugodjanak békében. Emlékezzünk szeretettel gimnáziumunk 2010 novemberében hirtelen meghalt fiatal tanárnőjére, Martin Juditra.

Végezetül gondoljunk kegyelettel azokra a tanárainkra, akik születésének, vagy halálának kerek évfordulója van:

140 éve született és 60 éve halt meg dr. Stuhlmann Patrik, gimnáziumunk első igazgatója.

130 éve született Bertram Brunó.

120 éve született Arany János Paszkál és dr. Szabadka Medárd.

90 éve született Budai Márton és dr. Csapkay Mátyás.

80 éve halt meg Halmos Miklós.

60 éve halt meg Rafain Barna.

50 éve halt meg dr. Vidákovics Aladár.

40 éve halt meg Paulay Imre.

Várady-Brenner András

Az idei tavaszi kirándulásunkat Vácra tervezzük., 2011. május 21-én.

Találkozás a székesegyház előtt de.10:00-kor. Kocsival, vonattal vagy busszal lehet oda jutni. A székesegyházat valamint a város más jellegzetes épületét szakképzett idegenvezetővel tekintjük meg, mintegy másfél órás séta keretében. Utána bármely helyet újra meg lehet nézni.

A költségek: az idegenvezetés díja 8500.-Ft, a helyszínen adjuk össze. Az ár április elsejéig biztos, akkor változhat; a székesegyházi „belépő” a perselybe tett 100.- Ft.; a múmiák és a régi temetkezési szokások, eszközök megtekintése: 1000.-Ft (diákoknak és nyugdíjasoknak 500.- Ft.)

Ebédelési lehetőségként 3-4 helyet ajánlott az Idegenforgalmi Kirendeltség. Majd a helyszínen eldöntjük. Mindenkit szeretettel várunk!

Flettner Gyula

Kedves Fiatal Öregdiáktársaim!

2010. június 5-én szombaton gyűltek össze a régi és az új iskola öregdiákjai, hogy újra találkozzanak egymással, felelevenítsék a régi szép iskolai emlékeket, megemlékezzenek elhunyt diáktársaikról és tanáraikról, akiknek még sok-sok évtized távlatából is hálásak. Az emlékező, ünneplő öregdiákok szép seregét szemlélve egyvalami azonnal szembeötlő, s ez fájdalmas felismerés minden jelenlevőnek: a 2000. után végzetteket összesen alig 10-15 fő képviseli ezen az ünnepen... Pedig azóta már kilenc évfolyam tizenhét osztálya ballagott, így a fiatal öregdiákok létszáma igen magas (500 fő feletti!). Szeretném, ha mindannyian elgondolkodnánk: vajon miért van, hogy félezer ember közül, akikben közös az, hogy egykor a Gödöllői Premontrei Gimnázium tanulói voltak négy vagy nyolc éven keresztül, csak 10-15 van, aki fontosnak érzi, hogy eljöjjön erre a közösségi rendezvényre, ünnepségre, megemlékezésre? Mi tartja vissza a többieket? Vagy mi nem csalogatja őket?

De fordítva is feltehetjük a kérdést: elgondolkodtatok/elgondolkodtunk már azon, miért van, hogy a több mint hatvan éve megszüntetett iskola egykori növendékei évről évre, ennyi évtized távlatából is szívesen gondolnak vissza egykori gimnáziumukra, melynek jóformán egész későbbi életük alakulását köszönhatték? Aki ott volt az ünnepségen, megdöbbenő, megható és mélyen megindító beszámolóknak lehetett fültanúja: rengeteg öregdiákunk még félvévszázad távlatából is eleven emlékekkel tudja visszaidézni a gimnáziumban töltött napjait, egy-egy humoros vagy tanulságos történetet. Az egyik jubiláns évfolyam három tagja is Amerikából látogatott haza. Közel nyolcvan évesen vállalták ezt az utat, nem kerestek kifogást, hanem jöttek a közös ünneplésre. Aki ott volt, megrendülten hallgathatta végig Kovács Béla bácsit, aki érettségijének hetvenötödik (!!!) évfordulóját ünnepli, s ebből az alkalomból szólt az összegyűltekhöz.

Azt hiszem, mindenki egyetért, ha azt mondom: érdemes tanulnunk idősebb öregdiáktársainktól, érdemes meghallgatni őket, beszélgetni velük, akár csak pár percre is. Háttha akkor bennünk is elmélyül a tudat, hogy mi is premontrei gimnazisták voltunk valamikor, mi is egykori iskolánknak, tanárainak, a rend tagjainak köszönhetjük azt, ahova eljutottunk: a sikeres érettségit, főiskolai, egyetemi felvételit, a nyelvvizsgákat, a jó munkahelyszerzést és azt, hogy meg tudjuk állni helyünket az életben. Mert ezen dolgok javarésze már a gimnáziumban eldőlt. Nem véletlen, hogy írók, költők, tudósok, híres emberek életrajzában mindig szerepel a középiskola, ahol tanultak. Sokszor hozzáteszik, hogy ennek szellemisége örökre meghatározta életüket, gondolkodásukat, döntéseiket. Nem hiszem, hogy mi sokkal másabb helyzetben lennénk. Ez ránk is igaz, egytől egyig! De ha mi nem ápoljuk kapcsolatunkat egykori iskolánkkal, ha mi nem vagyunk rá büszkék, nem elevenítjük fel régi emlékeinket és fejezzük ki ragaszkodásunkat, akkor ki fogja megtenni helyettünk? Illetve jogos-e úgy büszkének lennünk magunkra, elért eredményeinkre, sikeres karrierünkre, hogy nem gondolunk vissza hálával egykori iskolánkra, tanárainkra, akik segítő szeretettel elindítottak minket ezen az úton?

Tudom, hogy fiatal öregdiákjaink javarésze még az egyetemi tanulmányok, pályakezdés, családalapítás korszakában a legkisebb baját is nagyobbban érzi annál, hogy öregdiák összejövetelre járjon, nyolcvanéves öregdiákok emlékeit, tanúságtételeit hallgassa. Sokan bizonyára úgy gondolják, hogy az életkezdés nehézségein túlérve, néhány év múlva majd ráérnek, és akkor szívesen jönnek el ezekre az ünnepségekre. Ez nagyon szép, és bízom is benne, hogy így lesz. De még jobban bízom abban, hogy még hamarabb, már jövőre és azután minden évben eljöttek, amíg van kit hallgatni... Idősebb öregdiákjaink kora 75 év felett van, számukra egyre nehezebb lesz eljutni ezekre a találkozókra. (Bár biztos vagyok benne, hogy ennek érdekében mindenre hajlandók lesznek.) Hogy fogjuk tudni őket meghallgatni évek múlva?

Hívlak és várlak tehát Titeket, hogy élő kapocs lehessünk idősebb öregdiáktársainkkal együtt a régi és az új Premontrei Gimnázium között. Hasson át minket is a „premontrei szellemiség”, ragadjon magával az a lelkesedés és ragaszkodás, ami őket mai napig eltölti egykori gimnáziumuk iránt. Nagy erő rejlik az öregdiákok (ifjak és idősebbek) összefogásában, s ennek intézményes formájában, az Egyesületben! Nagy kincset birtoklunk, amit nem szabad elveszítenünk, mert féltő, hogy akkor visszaszerezni már lehetetlen! Találkozunk 2011-ben, Szent Norbert ünnepén!

Szakmány Csaba (2005a)

A GÖDÖLLŐI PREMONTREI ÖREGDIÁK EGYESÜLET HÍREI

A tagsági névsor 42. sz. kiegészítése és változások

2010. október 15-től 2011. március 15-ig (lapzártáig).

- **Elhunytak:** Szentannay Győző (1940. évfolyam, megh. 2010.11, Bp), Krassay János (1942. évf, megh. 2011.01, Gödöllő), Szőke Miklós (1943. évf, megh. 2010.10, Telki), Vass Dénes (1944. évf, megh. 2011.02, Pécel), Krauss Ervin (1945. évf, megh. 2011.01, Bp), Schilling György (1947. évf, megh. 2010, Németország), Menczer Gyula (1948. évf, megh. 2010.12, Gödöllő), Schrimpf Frigyes (1951. évf, megh. 2010.11, Bp), Martin Judit tanárnő (megh. 2010.11, Gödöllő)

- **Gyermeekéldés:** Lencsés Bence, aki Lencsés Barna tanár fia; Oláh Emese, aki Oláh Balázs 2005/A évfolyambeli diáktársunk lánya.

- **Változások bejelentése:** A nyilvántartás és a postázás érdekében kérjük a címváltozás közlését. A diáktárs elhunytáról kérünk értesítést a hozzátartozóktól, hogy búcsút vehessünk.

- **Tagdíj és befizetések:** A 2011. évi tagdíj 1500 Ft, a még nem dolgozó tagoké 1000 Ft. Néhány tagtársunk – bizonyára elfelejtve – 1-2 éve nem fizetett tagdíjat. Az Egyesület Választmánya a nem fizetőknek türelmi időt adott, de – az Alapszabály értelmében – a nem fizető önmagát zárja ki a tagságból. A hátralékot is kérjük az egyesületi csekken (ne alapítványi csekken) befizetni! Belföldi befizetés az Egyesület részére a Gödöllői OTP-nél kezelt **11742049-20260804** számlaszámra bármelyik OTP pénztárnál. A befizetés előnyösebb, mint a postahivatalokon keresztül. Belföldiek számára csekket mellékelünk! Külföldön élő tagtársaink lehetőleg hazalátogatóval küldjék el a tagdíjat. Bankszámlával rendelkező nevére szóló bankátutalás is megfelelő.

- **Bármilyen csekket** (egyesületi, alapítványi célokra) küldünk az ezeket igénylőnek. Az Alapítvány a befizetésekről igazolást küld, a törvény szerinti összegek leírhatók a személyi jövedelemadó alaphól. Az Alapítvány adószáma: **18672239-1-13**.

• **Kérés:** Az Egyesület eddigi pénzkeretei megfogyatkoztak. Szeretnénk éves terveinket megvalósítani: a körlevelek kiadását, szétküldését, rászorulóknak segélyezését, diákok jutalmazását. Mindehhez kérjük a tagdíjon felüli további segítségeket is – köszönettel!

- **Tagtoborzás:** Aki tud olyan diáktársunkról, aki nem tagja az Egyesületnek, értesítse öregdiákközösségünkön. Címüket küldjék el az Egyesület vezetőségének, jelentkezési lapot adunk! Jelenleg érvényes egyesületi tagjegyzékünket a körlevélben közreadjuk.

- **Programok:** Szent Norbert ünnep és közgyűlés 2011. június 4-én 9.30-kor kezdődően. Ennek programját és a jelentkezési felhívást a 7. oldalon közöljük. A 2. oldalon olvasható a közös kirándulás programja!

- **Jubiláló évfolyamok:** az 1941-ben, 1946-ban, 1951-ben, 2001-ben és 2006-ban érettségizett öregdiákok tartják jubileumi összejövetelüket.

- **Könyvvásárlási lehetőség:** Az eddig megjelent 4. Emlékkönyv, az 1. Emlékkönyv (1998-as) javított kiadása; kapható még a Mécs László és a Szondy Klári könyv, a 2. és a 3. Emlékkönyv (utóbbi kétkötetes); mindezek kiadványonként 1000 Ft-ért megvásárolhatók Gödöllőn. Elküldésüket is lehet kérni az Egyesület gödöllői címén (lásd alább) vagy az évfolyamfelelősöknél.

Címünk: Gödöllői Premontrei Öregdiákok Egyesülete 2100 Gödöllő, Fácán sor 3. Tel: 28/430-879

Ügyintézés Gödöllőn: az Egyesület címén (e-mail: oregdiak.egyesulet@gmail.com)

Budapest: Mayer László 1085 Bp, Mária u. 56. (e-mail: malamayer@freemail.hu)

dr. Polcz Iván 1126 Budapest, Fodor u.25. (e-mail: ipolcz@t-online.hu)

Várady-Brenner András 1221 Budapest, Bimbó u. 7.

(e-mail: varadybrenner@t-online.hu)

Honlapunk címe: <http://oregdiak.premontrei.hu>

- **Egyesületi névsor:** Körlevelünk 5-6. oldalán közöljük a jelenlegi tagsági névsort, az érettségi évek szerinti csoportosításban. Várjuk esetleges észrevételeiteket, hozzászólásokat, illetve a listából hiányzó tagok jelentkezését!

Gödöllői Premontrei Öregdiákok Egyesülete névsora (2011. március)

1932. évfolyam	Cseták Irén	Tóth-Zsiga	Szláby Tiborné	Zarándi Lajos	Kazy Zsámbok
Károly Lászlóné	Kovács Sándor	Mihály	Tóth Sándor	Zsóvár Tihamér	Gizella
Katona Gyuláné	Kovács-Sebestyén Miklós	1946. évfolyam	Károly	1951. évfolyam	Kiss Józsefné
Merva Ferenc	Uray János	Csighy Tibor	Veress Albert	Ajtony Gábor	Köles Péter
Mező György	Zalaváry Lajos	Csillik Mihály	Jenő	Balázs Gusztáv	Kurucz Andor
Mező Péter	Waldbott	Egán Ede	Zachradniczky	Czibulka Gyula	Markó József
Pethő Ferenc	Jánosné	Garaczi Imre	Gabriella	Érczyné Tunyogi Judit	Menyhért Zoltánné
Révay Ferencné	1942. évfolyam	Hoyos Béla	1949. évfolyam	Etey Emilia	Molnár József
Schindler Ervin	Holecz László	Koháry István	Balogh Béla	Flettner Gyula	Gyula
Szilágyi Gyula	Kovács Ferenc	Körmendy	Barna Bertalan	Gábor Gyula	Nagysolymosi István
1933. évfolyam	Kozma Zoltán	László	Bulyovszky Gyula	Gáspár Lajos	Nechay Éva
Huszai Gáborné	Quirico	Ordas Ivánné	Dessewffy Imre	Jelinek Tamás	Pálvölgyi Richárd
1934. évfolyam	Domonkosné	Pécsi Jánosné	Dudás Jánosné	Körösfői László	Papp Gáborné
Kovács Béla	Réka Ferenc	Praznovszky Márta	Fábián Máttyás	Krisár Miklós	Petényi Jánosné
1936. évfolyam	Szabó János	Ruby Frigyes	Földváry Miklós	Nanasi (Farkas) Sári	Répászký Ernő
Bajor Istvánné	Szalgháry László	Tóth Gyula	Irházi István	Petrás Győző	Reskovits Miklósné
Bárany Kornél	Tessényi Béla	Varga Vendel	Jenei József	Reményi Pál	Szabó Sándor
Szabó Nándorné	Váli Alajosné	1947. évfolyam	Kovach Kamill	Stollmayer Ákosné	Tarján Tamás
Tschoegl Miklós	Várkonyi Márton	Bezzegh Tamás	Machula Lászlóné	Stomfai Ágoston	Vancsó Imréné
1937. évfolyam	1943. évfolyam	Daubner Kornél	Majorossy Imre	Tamássy Józsefné	Vöő Györgyné
Bárándy György	Dinnyés Gábor	Dlauchy Guidó	Mertl György	Téglássy Ferenc	Wallner Árpád
Budavári Ferenc	(Pazonyi) Elek Tibor	Endrey Gyuláné	Paczolay Balázs	Várady-Brenner Andrásné	Willmann András
Fábrý Pál	Haidegger Ernő	Fancsovits Máttyás	Praznovszky István	1952. évfolyam	Kassa
Németh Andor	Heckenast Gábor	Galambos Endre	Puskás Sándorné	Ásványné Littomericzky Mária	Báró Béla
1938/A évfolyam	Lingauer Péterné	Garay Ákos	Szezsódi Lászlóné	Babó Elek	Csicsery Zsigmond
Fazekas Mátyásné	Rész Albert	Martin	Sződy Györgyné	Fekete Mária	Homonnay Nándor
Harmos Géza	Sármezey Árpád	Gelley András	Timon László	Garaczi Imréné	Késmárki László
Mária Seres	Zalay Lászlóné	Harangozó Imre	Vámos Jánosné	Homoki László	Körmendy László
(Harmos)	1944. évfolyam	Kecskeméti Miklós	1950. évfolyam	Jakab István	Magyar Ferenc
Zalay Istvánné	Bokor Emil	Körmendy Károly	Bánó Sándor	Jilly Bertalanné	Mikolai Imre
1938/B évfolyam	Czettler Antal	Lomniczy József	Bánó Sándorné	Tunyogi Zsuzsa	Oelschläger István
Haffner András	Fejéregyházi Sándor	Rohr Ferenc	Farkas Aurél	Kálmán Gusztáv	Paulusz Ede
Kerekes Tibor	Harmos Rudolf	Simonyi Dénes	Farkas László	Kiss Kálmánné	Salgó László
Kirchhofer József	Jámbor Gyula	Stomfai Zoltán	Fekete István	Kreiss Tamás	Schalkház Lipót
Kurucz Ernő	Móczár Elemér	Szittya Béla	Gergely Tibor	Lábady András	Sziklay Sándor
1939. évfolyam	Naszódi József	Vikár László	Horn Harry	Márton László	Rozsnyó
Beöthy Bertalan	Ozsváth Károly	1948. évfolyam	Jáger Béla	Öcsényi András	Burdiga András
Korenchy László	Rohr Rudolf	Bárdy András	Kacskovics Imre	Pap Györgyné	Czakó József
Porzsolt Ferenc	Semsey Tamás	Barkóczy István	Király Pál	Póczonyi Imre	Dittel István
Salgó Iván	1945. évfolyam	Bene Sándor	Kovács János	Rohr Ottó	Fehér Gyula
Szőke György	Bánkúti Ferenc	Deák Gábor	Kürthy Miklósné	Thöresz Ede	Majkut Albert
1940. évfolyam	Beöthy Tamás	Dessewffy Árpád	Lakos Iván	Varga István	Szántó Pál
Dragsits Ottó	Hunkár Ferenc	Dobozy Mihály	Laurovits János	Vecserek Lajos	Szerémi László
Göttinger Károlyné	Kalász Károly	Dóra Géza	Magyary-Kossa Péter	Vécsey József	2000a
Huszár Ottó	Kimpel Gábor	Gáll Ernő	Marek Miklós	Évfolyamon kívüliek	Alföldi Barbara
Oláh Antal	Kiss Károly	Hoyos Imre	Nagy József	Balázs Andrea	Bedő András
Pallaghy Leventéné	Kovács Gyula	Janda Géza	Polcz Iván	Balázs Gusztáv	Béres Dorina
1941. évfolyam	Mayer László	Krupa József	Sallai Gáspár	Bárdy Andrásné	Harkányi Nándor
Csellárné	Pászti Péter	Mokos Sándor	Timon Béla	Csepeli János	Hevesi Áron
Schram Klára	Röszler Guidóné	Nagyváradai József	Tóth Albert	Heckenast Lászlóné	
	Röszler János	Pintér István	Váradi András	Kaufmann Mária	
	Szászdi Nagy, Conrado	Schilling Miklós	Várady-Brenner András		
		Splény István	Vastagh Tibor		

Malatinszki Szilvia	Török Viktor	Téglási (Kle- ment) Krisztina	Gergely Bernadett	Fejes Zsófia	Kalmár Csilla
Petneházy Gyöngyvér	2002b Bajnóczi Gergely	Váraljai János Varga Tamás	Oravecz Titanilla	Horváth Zsanett	Kulcsár Noémi
2000b André Nóra	Büttner Zsolt	2005a Bánszki Dorina	Petneházy Réka	Hubert Anna	Orbán Ottilia
Csongorádi Anita	Dombóvári Gábor	Bárdy Tamás	Schirochmann Kornélia	Lukács Péter	Őri Katalin
Ferenthalmy Zsuzsanna	Illésy Péter	Barsy Eszter	Seres Ádám	Nagy Réka	Szekeres Mónika
Horváth Dániel	Kuli Bernadett	Czinkota Orsi	Simkó Bernadett	Ö. Kovács Márton	Szücs Krisztina
Kovács Béla	Kuthi Balázs	Dohány Máté	Szörényi Tamás	Reményi Rita	Trombitás Mónika
Pál Ildikó	Mogyorósi Rita	Gémesi Csanád	Urbán Ágoston	Szabó Anett	Völler Dalma
Sándor István	Orbán András	Holczinger Vera	Váradi Ákos	Szekeres Péter	2009c Ertl Boglárka
Zoltán	Stojcsics Dániel	Kis Levente	Varga János	Szücs Gergely	Fazekas Fanni
Tóth Tibor	Vozárik Zsolt	Krajcs Judit	2006b Chmelik Gábor	Takács Péter	Gazdag Alexandra
Varga Anikó	Zeke Adrienn	Meleg Orsolya	Gáncs Mária	Tóth Ágota	Hajdú Péter
2001a Ángyán Péter	2003a Deme Ágnes	Minyó Eszter	Illés Tamás	Tóth Viktória	Németh Zsuzsanna
Baglyas Szabolcs	Dernovics Gábor	Oláh Balázs	Miklós Krisztina	2008a Balogh Levente	Rónai Bernadett
Drávai András	Erdélyi Zsuzsanna	Pénzváltó Zsófi	Muka Emese	Benyhe Miklós	
Gáncs István	Gelencsér András	Suhayda Dénes	Ágnes	Dombóvári Péter	
Kája Sándor	Hegyi Dániel	Szabó Emma	Tóth Hanna	Attila	Fekete Tamás
Kaszap Balázs	Koller Júlia	Szabó Zsófia	Török Anita		Gémesi Bence
Kerekes Dorottya	Szabó András	Szakmány Csaba	Török Ivett		Gróf Timea
Kis Viktoria		Szántai Tamás	Winkler László		Holczinger András
Krenedits Sándor		Szűcs Ágnes	Attila		Kollár Fanni
Mátyus Péter	2003b Ángyán Ildikó	Tamus Tünde	2007a Andrékó		Schlick-Szabó Anna
Necz Péter Pál	Gossler Károly	Terpák Mónika	Alexandra		Sebestyén József
Radnai László	Katona Eszter	Utschalott János	Asztalos Emese		Szalai Gergő
Szántai Béla		2005b Bakos Gábor	Babarczy Balázs		Urbán Kinga
Takács Gabriella		Farkas Kristóf	Bajnóczi Johanna		Veréb Dániel
Trabalka Szilvia		Vince		2008b Bujdosó Beáta	
2001b Ballok István	2004a Bárdy Péter	Gazdag Balázs	Bajnóczi Teréz	Csík Csenge	
Dörnyei Márton	Csáki Gábor	Gólya Orsolya	Berta Georgina	Farkas Szilvia	
Illés Gábor	Dohány Tamás	Gregori Zsuzsanna	Csongorádi Ágnes	Gódor Nikolett	
Kmetty Zoltán	Illésy Pál	Havas Veronika	Dobróczy Péter	Hudák Péter	
Máthé Ágnes	Koller Miklós	Katona Adrienn	Gál Renáta	Katonás Lilla	
Pándi Judit	Leitner Miklós	Katona Éva	Herczeg Zsuzsanna	Kovács Anita	
Pándi Zoltán	Menyhárt Viktor	Malatinszki Krisztián	Hevesi Nóra	Máthé Botond	
Peer Klára	Petróczi Anna	Malatinszki Melinda	Juhász Klaudia	Árpád	
Pénzváltó Csilla	Szászi Edina	Márkus Dóra	Martos Anna	Nagy Dorottya	
Pintér József	Vancsó Péter	Nagy Gábor	Borbála	Rieth Ágnes	
Riedl István	2004b Bazsik Ádám	Nyeste Dorottya	Nagy Dávid	Sára Cintia	
Sándor Mátyás	Boda Cecília	Petneházy András	András	Szira Máté	
László	Felföldi Szilvia	Petróczi András	Pál László	Tóth Brigitta	
Seidel Mónika	Gutyán István	Pohorilják Adrián	Bendegúz	Varga Brigitta	
Szilágyi Viktória	Horkay Gergely	Pintér Miklós	Palicska Anna	Varga Eszter	
Tóth Tibor	Kis András	Szekeres Zsolt	Pintér Ágnes	Vértesi András	
2002a Bese Gergő Péter	Márkus	Varga Katalin	Regős Eszter	Volter Lilla	
Debreczeni	Zsuzsanna	2006a Bobok Anna	Ruzsai Dorottya	Zichy Dorottya	
(Alföldi) Judit	Mikecz	Dús Jetta	Terejanszky Péter	2009a Babarczy Kristóf	
Kovács Mihály	Annamária	Viktória	Tóth-Máté Ákos	Gódor Dorottya	
Kovács Norbert	Orbán Domonkos	Farkas Alexandra	2007b Annus Kata	Gódor Erika	
Morvai Brigitta	Sallay Szilvia	Fendler Tamás	Árgyusi Zita	Herdovics Bálint	
Radics Beáta	Sándor Márta		Boross Dávid	Janosik Réka	
Richter Attila	Szántó Ági		Erdős Vanda	Jászberényi Balázs	
Szücs Balázs					

MEGHÍVÓ

Szent Norbert ünnepre és közgyűlésre, 2011. június 4-én, szombaton, Gödöllőre

A Gödöllői Perjelség és az Öregdiák Egyesület hívja az ünnepi találkozóval egybekötött közgyűlésre a régi és a mai iskola tanárait, diákjait, a hozzátartozókat és akiket összeköt a Premontrei Rend tisztelete, a Gimnázium és Nevelőintézet szelleme, az iskolaévek alatt kifejlődött barátság és szeretet. **A találkozó egyúttal az Egyesület éves közgyűlése is lesz.** Kérjük a gépkocsival érkezőket, hogy a gimnáziumnál parkoljanak, a Fácán soron kevés a hely. A nehezen járóknak adjunk segítséget!

Az ünnepi találkozó programja:

A közgyűlést a Fácán sor 3. alatt lévő templomban tartjuk.

9.30-kor kezdődik a közgyűlés. Először a főtitkár üdvözlí a résztvevőket s megállapítja, hogy határozatképes-e a létszám. Ez várhatóan nem lesz meg, ezért megismételt közgyűlést fog hirdetni, melyet – a létszámtól függetlenül – az ünnepi szentmise után tartunk.

Az ünnepi szentmise a hagyomány szerint Szent Norbert ünnephez legközelebbi szombatra esik Ezen megemlékezünk a Rendről, egykori tanárainkról és diáktársainkról, élőkről és elhunytakról.

10.30-kor kezdődik az újbóli közgyűlés. Az elmúlt évre vonatkozó beszámolók (főtitkári, ellenőrző bizottsági, alapítványi) elhangzása után ezekkel kapcsolatos kérdések ill. észrevételek megtételére van lehetőség, amelyeket a közgyűlés megvitat. A beszámolók megszavazása napirendi pontonként történik. Egyebekről is napirendi pontonként kell szavazni.

A közgyűlés után (kb. 12.00-kor) a társegyesületek (Kassa, Nagyvárad, Budafok) és a jubiláló évfolyamok (1941, 1946, 1951, 2001/A és B, 2006/A és B) 2-2 perces beszámolói következnek.

A közgyűlést követően a helyszínen kiállított könyvekből (az 1, a 2, a 3. és a 4. Emlékkönyv, a Mécs László kötet, Szondy Klára életrajza) is lehet vásárolni. Ezek mindegyikének ára 1000 Ft.

12.30-13.00 között átvonulás a gimnázium aulájába (Egyetem-tér).

13.00-14.30 között közös ebéd. Ez alkalmat ad az évfolyamok tagjainak találkozására, beszélgetésre. Az étkezde asztalán táblákkal megjelöljük az évfolyamokat és az ebédre jelentkezettek neveit, ezért kérünk előzetes jelentkezést (telefonon vagy írásban, a gödöllői címen vagy a körlevél végén megadott címeken).

14.30-kor koszorút helyezünk el a kopjafás Emlékműnél az elhunyt iskolatársak tiszteletére, majd Fényi Ottó sírján. Esetleges záró programokról az aulában adunk tájékoztatást.

A befizetésekre és a jelentkezésre vonatkozó tájékoztató:

A gödöllői ebéd ára személyenként 2000 Ft. Lehetőleg az OTP-ben feladott egyesületi csekken, akár a tagdíjjal együtt kérjük befizetni, feltüntetve, hogy az összegből mennyi jut tagdíjra, mennyi ebédre (személyek száma) és (ha többet fizet) a megajánlott rész. Lehet a helyszínen is fizetni, de a sorban állás elkerülésére a csekkes befizetést javasoljuk. **Minden részt venni szándékozótól feltétlenül kérjük (május 25-ig) a jelentkezést,** akár a csekkesbefizetéssel, akár külön levélben. **Elsősorban javasoljuk ezt az Egyesület gödöllői címére elküldeni, mert csak így biztosítható az évfolyamok tagjainak egymás melletti elhelyezése!** Külföldiek az ebédet a helyszínen fizethetik. A résztvételi szándékot e-mailen vagy telefonon is lehet közölni. Az Egyesület e-mail címe: oregdiak.egyesulet@gmail.com, telefonszáma: 06-28/430-879. Kérjük, hogy azok a belföldiek, akiknek az ebéd megfizetése nehézséget okoz, jelezzék a jelentkezéskor; az Egyesület nekik térítésmentes ebédet biztosít. A korábban közölt tagdíjmentességet élvezőknek ebédje is ingyenes.

A Premontrei Gimnázium az ország legjobb iskolái között

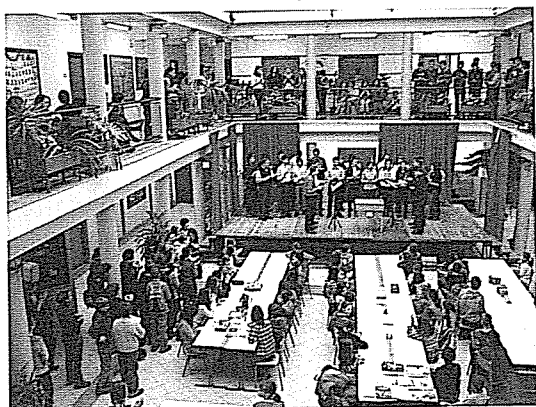
Az elmúlt hónapok dicsekvésre leginkább okot adó eseménye a középiskolák nemrégiben közzétett rangsora volt. Neuwirth Gábor oktatáskutató, aki több évtizede gyűjti, rendszerezi a középiskolák különböző eredményeit, az OKTV-n szerzett pontszámoktól a nyelvvizsgákon keresztül az érettségien elért %-os teljesítményig, a Köznevelés című pedagógiai folyóiratban elemezte a középiskolák 2005 és 2009 közötti időszakban nyújtott teljesítményét. Ahogy az olimpiákon is jegyezni szokták az országok nem hivatalos pontversenyét, itt a középiskolák esetében is van egy nem hivatalos rangsor. Az iskolák eredményeit természetesen rengeteg tényező befolyásolja, ezért nincs is hivatalosan az ország legjobb vagy netalántán legrosszabb iskolája, de a számok tükrében érdemes egy pillanatig jólesően tudomásul venni, hogy a Premontrei Gimnáziumot az ország legnevesebb iskolái között tartják számon. Arról, hogy hogyan is készül ez a „rangsor”, és mit is mér valójában, olvashatunk egy részletesebb tudósítást az iskola őszi-téli eseményeit taglaló cikkek sorában. Ezen kívül élvezetes írások számolnak be a bálokról – szalagavató, farsang, szülők bálja – egy filmvetítésről és beszélgetésről a Premontrei Esték keretében – a Biskú Béláról szóló Bűn és büntetlenség c. film és beszélgetés az alkotókkal – valamint sok egyéb, az iskola életét meghatározó eseményről.

Márciusban immár harmadik alkalommal került sor a Fényi Ottó tanulmányi ösztöndíj kiírására. A 2010 tavaszi illetve őszi pályázati fordulóiban összesen 455.000 Ft-ot osztott szét a bírálóbizottság az arra érdemesek között, a legnagyobb összegű támogatás 90.000 Ft volt. Az ösztöndíj szabályzatnak megfelelően olyanok kaptak támogatást tudományos munkájukhoz, akik már korábban is dolgoztak valamilyen tudományos műhelyben vagy publikációik jelentek meg különböző szakfolyóiratokban. Nagyon sokféle tudományos „szárnypróbálgatást” segített eddig is az ösztöndíj, mint pl.. a rák kezelése esetében a kemoterápia rezisztencia mechanizmusok feltérképezését. Vagy az éjszakai világító felhők működésének vizsgálatát különleges fényképezőgép segítségével, avagy a civil vállalkozások Senior mentor programjának segítségét, a civil szervezetek és önkormányzatok együttműködésében az amerikai EMO modell hazai alkalmazhatóságának vizsgálatát. Mint a néhány kiragadott példa is mutatja, a felsőoktatásban sok a tehetséges premis öregdiák, és bízom abban, hogy ezekhez az eredményekhez az Alma Materben eltöltött esztendőik is hozzájárultak.

Bárdy Péter igazgató

Karácsonyi projektnap

2010. december 10-én, – felbuzdulva az előző tanév Szent Norbert-évi projektnapjának sikerén – egész napos karácsonyi ajándékkészítést szerveztünk iskolánk minden tanulójának részvételével.

A projektnapot már hetekkel azelőtt megelőzte a lelkes készülődés, aminek fő szervezője Kissné Papp Gabriella, iskolánk igazgatóhelyettese volt. Tanulóink előre feliratkoztak a programokra, s miután egy-egy helyszínen a létszám korlátozott volt, így komoly versengés indult azért, hogy mindenki a számára megfelelő programra jelentkezhesen. Huszonhárom lehetőség állt a gyerekek rendelkezésére, így többek között gyertyamártást, mézeskalács készítést, üvegfestést, gyöngyfűzést, hímzést, nemezelést, szelcsengő készítést stb. választhattak. A programot színesítette egyházzenei tanulók gregorián koncertje is.

Nagyon örültünk, hogy iskolánk öregdiákjai, mostani diákjai és szüleik is részt vettek a foglalkozások vezetőiként az ajándékkészítésben. Köszönet illeti őket, és iskolánk minden tanárát, dolgozóját, akik segédkeztek abban, hogy tanulók kez ügyességük kipróbálása mellett, ajándékokat is készíthettek szeretteiknek karácsonyra. Reméljük, ezt a programot a jövő tanévben is sikerül megszerveznünk.

Fancsovitsné Böjtös Zsuzsanna

Kivonatok a Fényi Ottó ösztöndíjas pályázatokból

A BGF KKK, Külkereskedelmi Főiskola 2. évfolyamos hallgatójaként ösztöndíj pályázatot nyújtottam be az Erasmus alapítványhoz. Az ösztöndíj sikeres odaítélését követően a 2010/11 tanév I. félévében - ami felsőoktatási tanulmányaim 5. féléve - Fontys Hogescholen főiskolán folytattam tanulmányaimat Venloban, Hollandiában. Saját források szűkössége miatt pályáztam a Fényi Ottó Ösztöndíjra, melyet három másik társammal együtt szerencsésen elnyertem.

Pályázatom indokaként a külföldi tanulmányi ösztöndíj kiegészítését jelöltem meg, mely lehetőséget mindenkinek jó szívvel ajánlok. Megismerhettem egy teljesen más oktatási kultúrát, ahol sokkal inkább a gyakorlatra helyezik a hangsúlyt az elmélet helyett, új nyelveket kezdtem tanulni és rengeteg új baráttra tettem szert a világ valójában minden tájáról.

Köszönöm a rám nézve kedvező döntést, mely által a Fényi Ottó ösztöndíjnak köszönhetően az őszi félévet Hollandiában tölthettem!

Kéri Ádám (2008/A)

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem angol-magyar szakos hallgatójaként az előző tanévben Erasmus ösztöndíjat kaptam, így az őszi félévet az angliai University of Worcester hallgatójaként tölthettem el. Az Erasmus Ösztöndíj három hónapja alatt anyagot gyűjthettem szakdolgozatomhoz, melynek témája a gyermekirodalom. Ennek szűkebb témájául az ír ifjúsági irodalmat, azon belül az ír történelem megjelenítését, illetve újraértelmezését választottam három 20. századi regényben.

Számomra a legérdekesebb tapasztalat azonban az angol nyelvhez fűződik. Az a nyelv, ami ezelőtt leginkább tanulási-tanítási szituációkhoz kötődött, három hónapra teljes értékű, a mindennapi élethez nélkülözhetetlen eszközzé vált, maga mögé utasítva a magyar nyelvet.

Két hónap távlatából tudom, hogy életem egyik legmeghatározóbb élménye volt ez az időszak. Valószínűleg így van ezzel mindenki, aki hosszabb időre próbára teszi magát külföldön, ezért csak biztatni tudok minden öregdiákot, hogy pályázzon külföldi ösztöndíjakra! Az iskolának pedig külön köszönöm, hogy a Fényi Ottó Ösztöndíjjal támogatta külföldi tanulmányutamat.

Szűcs Ágnes(1997–2005 A osztály)

Jelenleg végzős szociálpolitikus-közgazdász hallgató vagyok a Budapesti Corvinus Egyetemen. Tanulmányaim végzése mellett 2009 februárjától egy évig gyakornok voltam egy közhasznú szervezetnél. A Fényi Ottó Felsőoktatási Tanulmányi Ösztöndíjra pályázatom külföldi tanulmányutam támogatására szeretném benyújtani. A Civil Vállalkozások alapítójával, Aichelburg Mártonnal, 2010 decemberében két hétre Washington DC-be és New Yorkba tervezünk utazni. Utazásunknak kettős célja van. A Civil Vállalkozások gyakornoki programjának meglévő szervezeti partnereivel találkozók és megbeszélések lebonyolítása, és új szervezeti partnerekkel való kapcsolatfelvétel. Mindemellett lehetőségem nyílna a szakdolgozatomban vizsgált szervezetek vezetőivel interjút készíteni és az adott szervezetéknél adatokat gyűjteni.

A pályázatomban megjelölt 100.000 forintot a tanulmányút kiutazási költségeihez való hozzájárulásként kérem. Az abból fennmaradó összeget, illetve a kint tartózkodás költségét - összesen 110. 000 forintot - saját megtakarításaimból fedezném.

Meleg Orsolya

Felsőfokú tanulmányaim után a Budapesti Corvinus Egyetemen, közgazdálkodás és közpolitika mesterszakot végzem. Fontosnak tartottam, hogy egyetemi tanulmányaim során kihasználjam az egyetem nyújtotta Erasmus-program lehetőségét, melyet egyszer lehet mindösszesen elnyerni. Erre a mesterszak első féléve látszott alkalmasnak, különös tekintettel arra, hogy a Corvinus Egyetem most készül kialakítani egy közös diplomát a holland Radboud University Nijmegen egyetemmel.

Azért pályáztam a Fényi Ottó ösztöndíjra, hogy külföldi Erasmus tanulmányi ösztöndíj-forrásaimat kiegészítsem, hiszen az egyetemtől kapott Erasmus-ösztöndíj csak szállásköltségeimet fedezi. Ezeken kívül pedig természetesen jelentkeznek egyéb költségek is.

Ezúton köszönöm a Fényi Ottó Ösztöndíj létrehozóinak erőfeszítéseit és a lehetőséget, hogy ily módon is hozzájárulnak volt premontrei diákok felsőoktatási tanulmányaihoz és sikereihez.

Bajnóczi Johanna

Középiskolák rangsora 2005-2009

Több mint két évtizede folyik a magyar középiskolák tanulóinak eredményeit összegyűjtő munka, amely évről évre elkészíti a középiskolák eredményességi mutatóit tartalmazó különféle táblázatokat. Ezek segítik az egyes iskolák vezetőit és pedagógusait, hogy összehasonlítsák intézményük eredményeit a többi középiskolával. Tájékoztatják a szüleiket az iskolakínálatról, és értékes adatokat szolgáltatnak az iskolát irányító szerveknek és a civil szervezeteknek. Több száz fajta eredményességi mutató készül évente az érettségi vizsgákon, a felsőoktatási felvételin, a középiskolai versenyeken elért eredmények alapján. A kutatások egyértelműen bizonyítják, hogy ezek a mutatók – az iskolákban folyó munka mellett – függnak az iskolai tanulók összetételétől.

Óvjuk az olvasót attól, hogy az iskolákat csak a táblázat mutatója alapján akarja megítélni. Sok egyéb mutató, és egyéb tulajdonság megismerése szükséges egy iskola munkájának minősítéséhez. Ez azt jelenti, hogy sok iskola van a táblázatban láthatókon kívül, amelyben jó munka folyik, és a táblázatban látható iskolák közt is van több, ahol lehet és szükséges javítani a munkán.

/Köznevelés – Neuwirth Gábor/

Az elmúlt évek sok jó tanulmányi és versenyeredményei mellett most érte el iskolánk a legnagyobb sikerét a középiskolák összehasonlító eredményességi vizsgálatában. A 2005-2009 közötti évek középszintű érettségi vizsgáinak átlagpontszámai tekintetében a tanulónk által elért 85,0%-os eredmény a vegyes típusú iskolák (gimnázium és szakközépiskola) között az országban a legjobb. Mivel iskolánk diákjainak döntő többsége gimnazista, ezért érdemes eredményünket a tisztán gimnáziumokkal is összehasonlítani. A rangsort a Fazekas Gimnázium vezeti 88,5%-kal, a mi 85,0%-os teljesítményünk a több mint 1000 magyar középiskola között a 8. legjobb, és az egyházi iskolák között ez a legjobb teljesítmény.

Vegyes típusú iskolák:

	Középiskola neve	Település	%
1.	Premontrei Gimnázium és Egyházzenei Szakközépiskola	Gödöllő	85,0
2.	Tóparti Gimnázium és Szakközépiskola	Székesfehérvár	84,3
3.	Pannonhalmi Bencés Gimnázium és Szakközépiskola	Pannonhalma	82,3

Gimnáziumok rangsorában:

1.	Fazekas Mihály Gimnázium	Budapest	88,5
2.	ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Iskola	Budapest	87,6
3.	Révai Miklós Gimnázium	Győr	86,1
4.	Krúdy Gyula Gimnázium	Nyíregyháza	86,0
5.	Bolyai János Gimnázium	Szombathely	85,9
6.	Zrínyi Miklós Gimnázium	Zalaegerszeg	85,6
7.	ELTE Apáczai Csere János Gimnázium	Budapest	85,3
8.	Premontrei Gimnázium és Egyházzenei Szakközépiskola	Gödöllő	85,0

Nagyváradai beszámoló (rövidített összefoglaló)

2010. IX. 21 -A Magyar Dráma napja : Széchenyi emlékműsor a Kiss stúdióban.

X. 1-30. Ünnepi koncert a Bazilikában. Koszorúzás Nagysándor József honvédtábornok és a Szent László templom falában lévő mártírok emléktáblájánál. Boldog Bogdánffy Szilárd életéről szóló filmbemutató a Püspöki Palota dísztermében és a boldoggá avatási szertartása a Bazilikában.

XI. 12-13. Dr. Grósz Frigyes a nagyváradai első szemkórház alapítójának (egykori diáktársunk) emléktábla avatója és Dr. Rauscher Ede öregdiáktársunk fotókiállítása a Tíbor Ernő Galériában.

XII.4 -20. Családi Mikulás est a Szent László Gimnázium dísztermében. Dr. Károly Irenaeus József emléktáblájának avatása az egykori Premontrei Főgimnáziumunkban. Karácsonyi műsor.

2011. I. 6-24. A kétévenkénti tisztújító gyűlés, beszámolók, választás. A Magyar Kultúra Hete rendezvényei, közösen Berettyóújfaluval. Könyvbemutató, emléktábla avatás, gálaest. stb.

II.13-25. A Partiumi Magyar Nyugdíjasok farsangi bálja. Szalagavató a Szent László Gimn.-ban.

III.4-19. Dr. Károly Irenaeus művelődéstörténeti vetélkedő. Ünnepi megemlékezés és koszorúzás.

A Rákóczi szabadságharc lezárásának emlékünnepe Nagykárolyban s koszorúzás Nagymajtényban.

Varga András

VIVALADI GLÓRIÁJA UTÁN A MAGNIFICAT – egyházzeneink új karácsonyi előadása –

A gimnáziumi karácsonyi ünnepségre 2010. december 21-én került sor a szokásos negyedik adventi gyertya meggyújtásával, énekléssel és imádsággal, valamint a legkisebbek színvonalas betlehemes előadásával. A színjátszó kör is fellépett idén, de egyházzeneink is megörvendeztették a hallgatóságot új produkciójukkal.

Tavaly ilyenkor beszámolhattunk arról, hogy a Premontrei Gimnázium egyházzenei évfolyama Antonio Vivaldi 12 tételes Glóriáját énekelték el kis kamarazenei formációval, idén pedig ugyanezen szerző Magnificat c. kompozícióját adták elő hasonló apparátussal. Bár ez a darab rövidebb volt a tavalyinál, az előadás mégis érettebbnek és biztosabbnak hangzott, hiszen a szóló énekes áriákat is magasabb évfolyamos növendékeink énekelték. A Kocsis Csaba tanár úr által vezényelt szép barokk oratórikus mű ismét méltó karácsonyi lelkületbe emelte a tanárokat és diákokat. Szent Lukács evangéliumának szavaival: Magnificat anima mea Dominum...

„Magasztalja az én lelkem az Urat, és örvendezik az én lelkem az én üdvözítő Istenemben; mert meglátta az ő szolgálójának alázatosságát, és íme, mostantól fogva boldognak mondanak engem minden nemzetek; mert nagy dolgot cselekedett énvelem a Hatalmas, és szent az ő neve; és az ő irgalmassága nemzetségről nemzetségre azokon, kik őt félik. Hatalmasságot cselekedett az ő karjával, szétszórta a gőgösöket szívüknek elbizottsága által. Letette a hatalmasokat a székről, és fölmagasztalta az alázatosakat. Az éhezőket betöltötte jókkal, és a gazdagokat üresen küldte el. Fölvette Izráelt, az ő szolgáját, hogy ne felejtse irgalmasságát. Míképpen megmondotta vala atyáinknak, Ábrahámnak és az ő maradékának mindörökké. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek. Míképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökkön örökké, amen.”

Balogh P. Piusz O. Praem.

A Gödöllői Premontrei Öregdiákok Egyesülete és a Premontrei Gimnáziumot és Tanulóit Segítő Közhasznú Alapítvány a 2011. évben PÁLYÁZATOT HIRDET

1. „Régimódi történetek” – Családi legendák

Megkapó családi történetek, tanulságos esetek elbeszélését várjuk a pályázótól és/vagy azt, hogy saját családjá legéndáriumból elevenítse fel, rajzolja meg egy színes, meghatározó egyéniség alakját, mutassa be életútját, kiemelve annak legfigyelemreméltóbb eseményeit.

A pályamunka fontos szempontja lehet például az emberi helytállás nehéz történelmi helyzetekben, vagy az, hogy hogyan segítheti az egyént a család megtartó ereje.

2. Régi fényképek mesélnek...

Családi élet a XX. század első felében, ránk maradt fényképek alapján

A pályázó állítson össze egy régi családi fényképekből álló albumot, s a fényképekhez írjon elemző, magyarázó szöveget.

A pályamunka mutassa be, mi mindent árulhat el a hajdani családi életről egy-egy régi fénykép. Megfigyelési szempontok lehetnek: a helyszínek, külső és belső terek, ruhák, viseletek, a személyiség megjelenése a fényképen, a családtagok egymáshoz való viszonya.

3. Családtörténetek a Bibliában

Bibliai tanítások a családról

A pályázó választhat akár az Ó- akár az Újszövetségből egy-egy családtörténetet (pl. József és testvérei, Mária és Márta története vagy maga a Szentcsalád). Elemző írásában mutassa be, mit tanít nekünk a Biblia a családról ezeken a történeteken keresztül.

A pályamunkák terjedelme legfeljebb 10 gépelt oldal legyen.

Beadási határidő: 2011. május 30.

Eredményhirdetés a Szent Norbert napi ünnepségen lesz, 2011. június 3-án.

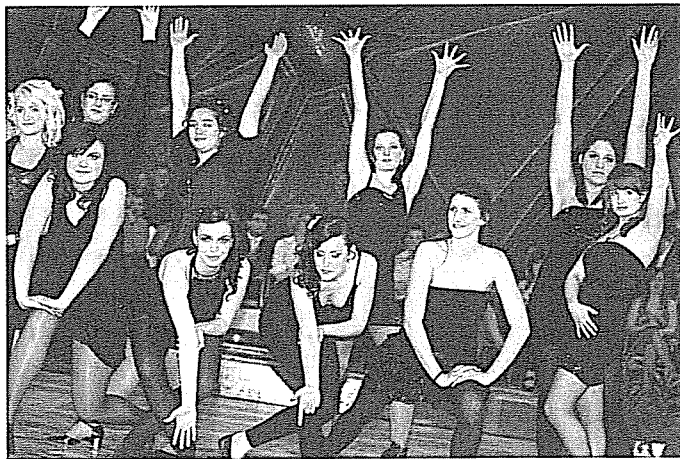
Pályadíjak: I. díj: 15 000 Ft, II. díj: 10 000 Ft, III. díj: 5 000 Ft

Szalagavató 2010.

2010. november 26. Szalagavató. Ez az a dátum és esemény, amely már a tavalyi tanév óta a legkülönbözőbb érzéseket váltotta ki belőlünk. Az elmúlt évi szalagavatón mi voltunk a „rendező osztály”, így valamelyest bennfentesekké váltunk, és körülbelül lemérhettük, hogy mivel jár a készülődés erre az alkalomra. Emlékszem, egyik osztálytársammal ültünk az egyetem folyosóján a tavalyi szalagavatón, és érdeklődve néztük, ahogy feszült anyukák és menyasszonyi ruhás lányok rohangálnak idegesen, izgatottan fel-alá. Akkor – elég naivan – arra gondoltunk, hogy á, mi biztos nem fogunk így viselkedni, sőt azon sem fogunk vitatkozni az osztályban, hogy viseljenek-e a lányok kesztyűt a keringőn, vagy ne...

A nyár vége felé kitört a lányok körében a ruhaszerzési láz, és igen irigyelt és kiválságos személynek minősült az, akinek már sikerült szert tennie egy keringőruhára. Természetesen a fiúknak ez is sokkal egyszerűbb volt, és ők amúgy is az egész tánc, ruha, szalagavató kérdést valami végtelen nyugodt, kizökkenhetetlen állapotban éltek meg, beletörődve abba, hogy a lányok úgyis mindent elintéznek helyettük is...

A tanév kezdetén felvetődött az osztálytánc kérdése is. Ekkor már tudtam, hogy nem lesz egyszerű dolog, mi több, lehetetlenre vállalkoztunk. Megfogadtuk ugyanis, hogy majd mi leszünk az az osztály, amelyik angyali türelemmel hallgatja meg a másik véleményét, és a végén egy mindenki által támogatott döntés születik. Tény, hogy a végén megszavaztunk mindent, amit csak lehetett, akár többször is. Valami rejtélyes okból kifolyólag, egyik napról a másikra megváltoztak a szavazatszámok, amelyet még az osztályfőnökünk, Andi néni sem tudott hová tenni, pedig ő aztán tisztában van egy-néhány megoldó képlettel. Mindent összevetve nem merném azt állítani, hogy akár évfolyamszinten is, túltengett volna bennünk az örömteli várakozás és lelkesedés. 2010. november 26. péntek este, valamikor öt és hat között, már mindenki megérkezett a végzősök közül több kilónyi ruhával, sminkkészlettel, valamint vegyes érzelmekkel megrakodva. Azt hittem, olyan izgatott leszek, hogy majd nem tudok odafigyelni a műsorra, de nem így történt. Az egész előadás, az igazgatói beszéd, az énekek, mind színvonalasak voltak, és mindenki talált benne valami számára újszerűt, és valahogy valami megnyugtatót is. A videó montázsokon is – melyeket az alattunk lévő évfolyam készített ajándékba – jókat lehetett derülni, főleg a „ki hogyan változott” című folyamat bemutatásán. A szerdai főpróbán nem gondoltam volna, hogy majd a szalagtűzésnél fogok a legjobban izgulni... Lehet, hogy tényleg ez a lényege az egész ceremóniának, a felnőtté avatás rítusa...? A táncok mind jól sikerültek, ahogy azt később visszanezeshettük, vagy lemérhettük a

tapsból és a gratulációkból. A lényeg, hogy mind a három osztály remekül érezte magát a táncok alatt: az „ások” rockiztak, amiben még a ruhák „tartóképesége” sem zavarta őket, a c osztály női és férfi szakaszra bomlott, majd egységesen lejtettek táncot, mi pedig, a „bések”, matrózruhába bújva mamboztunk egy néhol rocki beütéses zenére, de ilyen semmiségeken nem akadtunk fenn. A keringők elegánsak, és méltóságteljesek voltak, és tényleg csak egy-két fehér ruhás lány – köztük talán én is – szaladgált ide-oda, nyomában pár szülővel, a kesztyűjét, vagy

cipőjét keresve... A bál éjfélig tartott, ahol mindenki megtáncoltatta a fél rokonságot, osztálytársait, tanárait, barátait.

Hogy végül milyen volt számunkra az eleinte annyira várt, és az érzelmi skála minden regiszterét megszólaltató szalagavató? Azt hiszem, ezt az egyik évfolyamtársam fogalmazta meg a legtalálóbban: „Hűű, tudod, ha egy napot újra megélhetnék a múltamból, az biztosan a szalagavató lenne: 2010. november 26. péntek”.

Ö. Kovács Anna 13.B

Szülők Bálja 2011.

A 2010/11-es tanévben rendhagyó módon nem az őszi, hanem a farsangi báli szezonban rendeztük meg immár kilencedik alkalommal a Szülők a Gödöllői Premontrei Gimnáziumért Egyesület hagyományos „Szülők Bálját”. Igen, nyugodtan mondhatjuk, hogy iskolánk e nevezetes rendezvénye hagyományt teremtett. A hagyományt pedig úgy érezzük, őrizni és továbbvinni kötelességünk, legfőképpen akkor, ha vele értéket közvetítünk.

Nagy öröm volt számunkra, hogy az idei bálon az eddig talán rejtve maradt, a szülőknek még ismeretlen értékeinkből, diákjaink sokirányú tehetségéből villanthattunk fel egy csokorra valót. A műsor résztvevői azok a tanulóink voltak, akik a legsikeresebben szerepeltek az iskolai Ki mit tud? vetélkedőin. Sokszor kívántuk, bár csak a szülők is láthatnák, hogy milyen kincses bánya rejtőzik az iskola falai között, így hát nagyon örültünk a lehetőségnek, hogy – bár a sok ügyes előadó közül oly nehéz válogatás után –, egy kis ízelítőt mutathattunk be nekik. Az előadó művészet majd minden műfajában szerepeltek jelenlegi és volt diákjaink, lenyűgözve a közönséget színvonalas műsorukkal. Megérdemlik, hogy e helyen is név szerint megemlítsük őket, és megköszönjük szép és tartalmas előadásukat: Juniki Anna (10.a), ének – Tóth Benedek Ernő (10.a), vers – Sivadó Balázs (12.c), hegedű – Manninger Katica (8.a), népdal – Georgita Máté, Mile Márió, Németh Domonkos, Varga Zoltán (12.a,12.b), jelenet – Csuha Kata (12.c), ének – Juniki Ádám (9.b), gordonka – Pannónia néptánc együttes – Georgita Máté (12.b), próza – Zsuffa Aba, Egri Tamás, Szabó Mátyás (végzett diák), zenekar – 9. osztály, színdarab – Horváth Benedek (végzett diák), zongora.

Az is hagyomány már ezen a bálon, hogy a vállalkozó szellemű tanárok is rendre megcsillogtatják előadóművészi képességüket. Most egy énekkari és egy táncos produkciót tartak nagy sikerrel a közönség elé. A tánc egyben a bál nyitótánca volt.

Az egyes műsorszámokat most is, mint eddig mindenkor Szabó Csaba tanár úr, a konferálás nagymestere, a rá oly jellemző, hamisítatlan humorával jelentette be a nézőknek, amivel mindig igen jó hangulatot teremtett. A műsor után következett a szokásos finom, svédasztalos vacsora, majd tánc élőzenével. Mindeközben lehetőség nyílt a kötetlen beszélgetésre, csevegésre.

A bál egyik célja, az elmondottakból következik, hogy a rend tagjai, a tanárok és a szülők közösen eltölthessenek egy tartalmas és vidám estét. A másik nemes

célja pedig adomány gyűjtése az iskola javára. Hála a jó szán-dékú, gyermekeik jövőjét szívükön viselő szülőinknek, minden évben mintegy félmillió forint adományt gyűjtünk össze a báli belépők és támogatójegyek, valamint a tom-bola jegyek árából, melyet az egyesület az iskola infrastruktúrájának fejlesztésére fordít. Így történt ez ebben az évben is. Köszönjük a nagylelkű segítséget.

Valamint köszönjük mindenkinek, elsősorban Kissné Papp Gabriella igazgatóhelyettes asszonynak, a mindenkori „Szülők Bálja” szervezésében és lebonyolításában nyújtott nélkülözhetetlen és odaadó segítségét, mely nagyban hozzájárul ahhoz, hogy ezen egyesületi rendezvényünk évről évre felejthetetlen élményt nyújtson mindnyájunk számára.

Dombóvári Lászlóné az egyesület elnöke

ITT A FARSANG, ÁLL A BÁL...

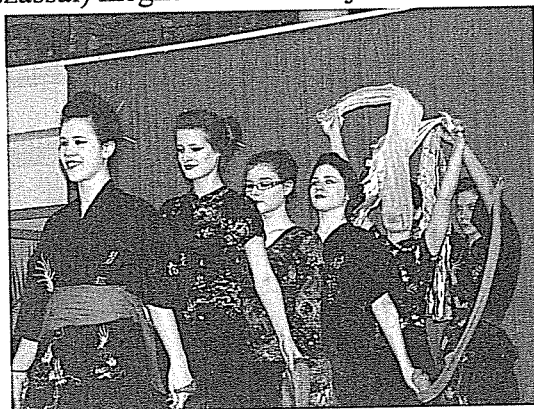
olvashattuk a farsangra hívó színes plakátokon, melyek a bejáratokhoz, oszlopokra ragasztottak ki a hatodikosok. Már a farsang előtti napokon is nagy készülődés folyt a két szervező osztályban: boszorkánylépcsők, díszek, hirdetmények készítésére került sor, de más osztályokban is készültek a farsangi bálra: nagyon szép jelmezek és ötletes előadások születtek. A farsang napján, az órák után a 6.a és 7.a osztályosok nekiláttak az aula díszítésének, de a munkába besegített néhány segítőkész felsőbb éves is. Délután 4 óra körül megérkeztek iskolánkba a Zrínyi Ilona és a Gordiusz matematikaverseny premis résztvevői is, így (egy kis csúszással) megkezdődhetett a jelmezbál.

Az első előadás a 11.c osztály rádióműsora volt, mellyel díjat is nyertek. Azt követően egy magyar sikerekkel teli olimpiát láthattunk az alsósok közül nyertes 5.a műsorában. A hatodikosok remek táncát a Madách Színház tánckarának vezetője tanította be, előadásukkal elnyerték a legjobb előadás díjat, a legjobb ötlet pedig a zsűri értékelése szerint a 7.a produkcióját illette meg, akik kártyáknak beöltözve táncoltak. Később a családok évére is emlékeztünk: a

8.a tanulói ennek kap-

csán öltöztek be családoknak, Mézga család, Flinstone család és más híres szereplők jelentek meg előttünk. A felsősök közül a 9.a-sok III. helyezést értek el "Adáshiba" című műsorszámukkal. A 9.b diákjai egy táncos produkciót adtak elő, c tagozatos évfolyamtársaik pedig meseszereplők összekeverésével alkottak egy találó történetet. A legjobb ötlet díjat ebben a kategóriában a 10.a-sok kaptak, akik a híres "István, a király" rockopera szereplőiként vonultak fel a színpadra. A

felsősök közül az egyik első díjat a 10.b osztály "vakbélműtétje" nyerte el, ami egy rövid, az osztály által felvett videóval kezdődött, majd táncsal folytatódott. A másik I. díjat a 10.c tanulóinak frappáns táncaira (Van élet az EU-n kívül) adta a zsűri. A 11.a előadásához lekapcsolták a villanyokat és egy stroboszkóp fénye mellett táncoltak. A legjobb jelmez díjat a 11.b-sek kapták, akik egy törzsi rítust mutattak be, némi kalóztámadással fűszerezve. A 12.a tanulói a gólyaeskü ellentétével jellemezték elmúlt éveiket, a díjazott 12.b pedig egy nagyon ismert Bud Spencer film, a "...Különbén dühbe jövünk"-ből vett jeleneteket adott elő. A 12.c-seket csak néhány diák és az osztályfőnök, Márta néni képviselte, az ő műsorszámuk egy testnevelés óráról szólt. A legnagyobbak, a 13.b-sek előadásának címe "Egyperces égés" volt, ami nem a szereplőkre, hanem a gyertyákra vonatkozott. Ötletes egyéni jelmezeket is láthattunk, mint például a sárkány vagy a bohóc. Az előadások után Szengyel István bácsi vezetésével néptánc volt, majd tombolasorsolás, aztán későig tartó mulatság. Reméljük, hogy mindenki jól érezte magát, és a többi farsang is ilyen fergeteges lesz.

Sivadó Zsófia 7.a

Emléknep a Premontrei Gimnáziumban

Bűn és büntetlenség

A kommunista diktatúrák áldozatainak emléknepjén, február 25-én a Premontrei Gimnáziumban az iskola és a Rákóczi Szövetség közös szervezésében a Biszku Béláról szóló Bűn és büntetlenség című filmet vetítették nagyszámú érdeklődő előtt. Ezt követően Nándori Gergely történelem-tanár beszélgetett a film rendezőivel,

Novák Tamással és Skrabski Fruzsínával valamint M. Kiss Sándor történésszel.

M. Kiss Sándor elmondta, hogy a rendszerváltás idején szembe kellett nézni az egyéni és a rendszerbűnökkel. Erre sokszor visszatértek, például a Kónya-Pető vitában. Novák Tamás kifejtette: éppen a megtisztulás hiányát érezték, hiszen a rendszerváltás után a felelősségre vonás elmaradt. S ekkor jött az ötlet, hogy az 1956-os forradalmat követő megtorlásokban érintett belügyminisztert keressék meg. Arra voltunk kíváncsiak, mondta Skrabski Fruzsina, hogy bán-e bármit Biszku Béla, megváltozott-e benne valami az elmúlt húsz év alatt. Mint a film révén széles körben ismertté vált, Biszku Béla ma is ellenforradalomnak tartja 1956-ot és nem kér bocsánatot.

Szolgálat újság

Két évtized a realisabb történelem szemléletért

Jubilált a gödöllői Teleki Pál Egyesület

Fennállásának 20. évfordulóját ünnepelte 2010 decemberében a gödöllői Teleki Pál Egyesület. A jeles évforduló alkalmából jubileumi évkönyvet jelentettek meg, és elismeréseket adtak át azoknak, akik az elmúlt két évtized alatt kiemelkedő munkát végeztek.

Az egyesület jubileumi ülését a Premontrei Szent Norbert Gimnázium aulájában tartották meg. Itt került sor az ünnepi kiadvány bemutatására, amelynek bevezető tanulmánya az egyesület első 10 évről szól, ebben Bálványosiné Dr. Gelencsér Katalin emlékezik vissza az alapítás körülményeire.

Az évkönyv Teleki Pál életének egy igen fontos időszakával is foglalkozik: az 1940-es esztendővel, ami a II. bécsi döntés éve volt. Teleki Pálnak jelentős szerep jutott Észak-Erdély és Kelet-Magyarország visszacsatolásában. Ennek eseményeibe enged bepillantást többek között Ablonczy Balázs történésznek az egykori miniszterelnököt bemutató könyve egyik részlete is. A történész egyébként vendége volt az ülésnek, ahol szintén ebben a témában tartott előadást.

A jubileumi évkönyvben megemlékezés olvasható dr. Mészáros Istvánról, az egyesület alaptó elnökéről, de emellett bepillantunk az elmúlt évek néhány jeles eseményébe is.

A rendezvény második részében az alapítás évfordulójáról emlékeztek meg a résztvevők. Ennek keretében adták át a Teleki Pál emlékérmét; az elismerésben ez alkalommal két alapító tag, Halászné Várady Ildikó cserkészvezető és Dr. Fábri Mihály tanár úr részesült, valamint ifjabb

Varga Árpád műkökészítő mester. A kitüntetettek mellett valamennyi megjelent alapító tag emléklapot vehetett át, nevüket a jubileumi évkönyv is tartalmazza.

A Teleki Pál Egyesület az elmúlt években nyolc könyvet jelentetett meg, ami segít abban, hogy történészi szempontból realisabb képet kapjunk az egykori miniszterelnökről. Munkájuknak köszönhetően ma már egyre többen vannak tisztában Teleki Pál tevékenységével, a máriabesnyői temetőben található sírja nemzeti emlékhely lett, és évről-évre nagyon sokan keresik fel halála 60. évfordulója alkalmából, közadakozásból felállított szobrát is. Az egyesületnek – a pártolókkal együtt – kétszázhuszonhárom fős tagsága van, s nemcsak gödöllőiek. Budapestről, Tiszaújvárosból és térségünk több településéről is sok a csatlakozó, akik között egyre több a fiatal.

Szolgálat újság

Új táblát helyeztünk el az 1945-ös hadifogolytábor áldozatainak emlékére.

1944 decemberében foglalták el a szovjet csapatok Gödöllőt, megszállva a Premontrei Gimnázium és Rendház épületét is. A hadifogolytábor felállítása 1945. január 12-én került szóba. Az oroszok közölték a szerzetes tanárokkal, hogy a gimnáziumot és konviktust fogják erre a célra használni. A terv megvalósítása ellen Raszlavicz Iván perjel és Fényi Ottó atyák közbenjárása a Debrecenben létrejött ideiglenes kormányznál nem járt sikerrel. 1945. január 16-án a megszállók közölték velük, hogy a rendházat is el kell hagyniuk. A kiürítéshez öt teherautót biztosítottak, a premontreieket Máriabesnyőre szállították át az apácázárdába.

Megindult a tábor foglyokkal történő feltöltése. Egyszerre akár 20-30 ezer embert is bezsúfoltak az intézménybe, mindent elvettek tőlük. Voltak akik már az épületbe sem fértek be, a januári hidegben az udvaron kellett napokig sínylődniük. Ennek következtében rengetegen betegedtek meg és sokan meg is fagytak. Az élelmezés nagyon rossz volt. A napi adag kb. 20 dkg kenyér, esetleg tea és minden nap híg sárgaborsóleves volt. Ez utóbbtól mindenki hasmenést kapott. A levest 200-300 literes hordókban hozták. Kanál, pohár, evőeszköz nem volt, esetleg konzervdobozzal tudtak enni a szerencsésebbek. Tisztálkodási lehetőség szintén nem volt. Hetekig ugyanabban az ingben és alsóban voltak. Néha a hólé nyújtott némi segítséget a mosakodáshoz. A latrinát az udvar délkeleti sarkában ásatták. A fizikailag legyengült beteg foglyok közül sokan oda beesve lelték halálukat. A táborban a belső rendet a magyar parancsnokság biztosította. Ez a táborban lévő fogolytisztekből állt össze. A szökés szinte lehetetlen volt, mégis többen megkísérelték. Az egészségügyi ellátás szintén nagyon rossz volt. Előfordult olyan nap is, amikor több száz ember halt meg, de szinte ugyanennyi be is került a táborba, a hiányt a civil lakosság köréből az utcákról pótolták ⁽¹⁾ A halottakat az erdőben tömegsírokba temették. A hadifogolytábort 1945 áprilisában kezdték felszámolni. A foglyok ezután különböző táborokba kerültek, legnagyobb részüket a Szovjetunióba deportálták.

A Szent István Egyetem udvarán, 1993-ban helyeztek el emlékező táblát a túlélő hadifoglyok találkozója keretében a Honvédelmi Minisztérium és a túlélők kezdeményezésére.

2009 novemberében dr. Timon Béla, a Budapesti Kertészettudományi Egyetem docense, hajdani osztálytársam arra hívta fel a figyelmet, hogy az 1993-ban elhelyezett, a hadifogolytábor áldozataira emlékező tábla szövege nem pontos és már kissé meg is viselte az idő, itt volna az ideje a táblát javított szöveggel felújítani. A javaslattal egyetértve az Öregdiák Egyesület részéről megkezdtük az első lépéseket az új tábla felállítására. Eördög László elnökünk hozzájárulásával levéllel fordultunk a Hadtörténeti Intézethez, a Szent István Egyetem rektorához és Bárdy Péter gimnáziumi igazgatóhoz. Mindenkitől egyetértő választ kapva Bárdy igazgató úr minden további lépést magára vállalt, nevezetesen közösen megfogalmaztuk az új tábla javított szövegét, majd a gödöllői Varga kőfaragó műhelynek adott megbízást a tábla elkészítésére. A költségeket a Gimnázium vállalta. A felavatást szerencsésen sikerült olyan időpontra kitűzni, amikor az 1944-ben Gödöllőn premontrei diákként érettségiző dr. Czettler Antal, Svájcban élő történész éppen Budapesten tartózkodott. Ez azért volt fontos, mert ő annak idején a tábor „vendégszeretét” élvezte és a történelmi tanú hitelességével tudott visszatekinteni az 1945. évi eseményekre.

A megemlékezés a gimnázium könyvtárában kezdődött, ahol Bárdy Péter a megjelent nagyszámú vendéget fogadta, köztük a gimnázium sok diákját és tanárát is. Ezután Czettler Antal elmondta, hogy abban az időszakban nem volt katona, Budapesten egyik ellenálló csoport tagjaként az üldözötteket segített menteni a svájci követség segítségével. 1945 januárjában onnan hurcolták el többet magával a szovjet katonák Gödöllőre. A sors iróniája volt, hogy a premontrei főépületre ki volt írva: a francia De Gaulle kormány és a svéd Vöröskereszt védnöksége alatt áll. Kezdetben nem is tudták, hogy hadifoglyok, azt hazudták nekik, hogy a magyar hadsereg tisztjei közülük válogatják ki az alakuló magyar hadsereg katonáit, ami természetesen nem volt igaz. Elmesélte a nagyon sanyarú tábori körülményeket, amiket szerencsésen túlélte. A tábor felszámolása után a ceglédi táborba került, ahonnan óriási szerencsével szabadult és haza tudott jutni.

¹ Egyesületi Emlékkönyvünk 4. kötetének 164. oldalán megemlégettük egy tizenhat éves gödöllői diák tragédiáját, akit szovjet katonák létszámhiány-pótlás miatt a táborba kényszerítettek és ott halt meg tifuszból.

Ezután a ragyogó napsütésben számos résztvevő kíséretével, Czettler Antal társaságában az egyetem udvarába vonultunk. Bárdy Péter igazgató emlékező beszéde után a gimnázium tanulói rövid irodalmi műsort adtak elő, majd a táblát lelepleztük. Az Egyetem, az Önkormányzat, a Gimnázium és az Öregdiák Egyesület koszorúzásával fejeződött be a megemlékezés. A Hadtörténeti Intézet a Don-kanyari ünnepek időbeli egybeesése miatt csak üzenetével tudta képviseltetni magát. Végül a régi gimnázium előcsarnokában lévő alapító táblát is megtekintettük.

/Polcz Iván/

Ablonczy Balázs történész:

„VIRTUTE VINCES” A gödöllői francia gimnázium története 1945 előtt

Az 1920 és 1944 között Magyarországon működő idegen-nyelvű gimnáziumokról szóló történeti irodalom elég egyenetlenül oszlik el. Miközben a sárospataki Angol Internátusról és a pannonhalmi olasz gimnáziumról immár monografikus feldolgozással is rendelkezünk, a budapesti Damjanich utcában valaha működött Birodalmi Német iskoláról pedig dokumentumfilm készült, a francia iskoláztatás történetéről átfogó feldolgozás nem látott napvilágot. A gödöllői francia gimnázium előtörténetével Nagy Péter Tibor foglalkozott egy 1987-ben tartott előadásában, Vámos Agnes pedig néhány oldalon ismertette a középiskola működésének főbb elveit.

Az alábbiakban megkísérlem felvázolni az iskola megalapításának és működésének főbb mozzanatait, a működés mindennapjait és a háttérben meghúzódó politikai/kultúrpolitikai szándékokat. Munkámat nehezíti, hogy a gimnázium 1945 előtti iratanyaga csaknem teljesen elpusztult 1945-ben, amikor a gödöllői premontrei gimnázium épületében a szovjet parancsnokság hadifogolytábor rendezett be. Így a Pest Megyei Levéltárban található vékony intézeti fond mellett támaszkodtam a Magyar Országos Levéltár és az Országos Széchényi Könyvtár által őrzött iratokra, francia külügyi dokumentumokra, az iskolai évkönyvekre, újsághírekre, visszaemlékezésekre és az egykori diákok, tanárok szóbeli beszámolóira.

Az alapítás

Magyarországon az első világháború előtt már működtek francia karakterű iskolák: olyanok, amelyekben francia tanárok oktattak vagy a francia diplomáciai képviselő támogatja őket. Franciaországból a kongregációk betiltása során számos egyházi személy menekült külföldre, néha egész intézmények. Így nyitotta meg kapuit Budapesten 1904-ben a Notre-Dame de Sion lánynevelő-intézet, ahol a nevelői gárda magvát francia apácák adták. A jó hírű és a felsőbb osztályok leányait oktató tanintézet először az Albrecht (ma Hunyadi János) úton nyílt meg, majd a Villányi útra költözött, végül 1930-ban vette birtokba Sas-hegyen épült impozáns székhelyét (ma az Arany János Gimnázium épülete). 1928-ban pedig a marista szerzetesek nyitottak elemi iskolát a fővárosban, 1924 óta pedig működtek egy árvaházak Kispesten. S ezen felül léteztek még a város különböző pontjain francia nyelvtanfolyamok, amelyeket a budapesti francia követség a kissé megtévesztő „francia iskolák” névvel illetett, jóllehet ezek jobbára esti nyelviskolák voltak, Garzó Miklós, majd Szávai (Kousz) Nándor irányítása alatt. Ezeket az intézményeket rendszeresen szubvencionálta és segítette a francia követség, annak ellenére, hogy – legalábbis formailag – egy radikálisan világi, a Vatikánnal számos esetben elég feszült viszonyban lévő államot képviselt Budapesten. Ez azonban nem meglepő: a francia kulturális expanzió, amely a két világháború között számos meglepő eredményt ért el Közép-Európában (egyetemi tanszékek, középiskolai

tanárok küldése, kutatóintézetek stb.), előszeretettel vette igénybe francia egyházi személyek/szerzetesrendek segítségét. A maristáknak voltak intézményeik például Bulgáriában és Görögországban, a Notre Dame de Sion pedig Nagyváradon is rendelkezett egy leánygimnáziummal továbbá Balázsfalván is francia egyházi személyek oktattak s Bukarestben is működött francia gimnázium. Kézenfekvő volt tehát a döntés, hogy Magyarországon is nyíljon francia nyelven, fiúkat (is) oktató középfokú tanintézet, amely hozzájárulhatna a francia kultúra elterjesztéséhez, s ellensúlyozni vagy legalább mérsékelni tudná a német befolyást. Magyar oldalról pedig nyilván hasznosnak látták volna egy ilyesfajta tanintézmény létrejöttét: az 1932-ben megnyílt Angol Internátus ígéretesen fejlődött, s ráadásul Bethlen István kormányzásának utolsó éveitől úgy tűnt, hogy a frankhamisítás után mélypontra került, ám hamar regenerálódott magyar-francia kapcsolatok hasznát látnák egy ilyen kezdeményezésnek.

Nem rendelkezünk pontos időponttal arról, hogy mikor is született meg az ötlet: az első írásos említés egy francia nyelvű középiskola felállításáról Magyarországon, mai ismereteink szerint 1933. december 6-i dátumot visel. Ebben Ernest Pezet bretagne-i francia nemzetgyűlési képviselő, egy kisebb centrista párt tagja javasolta a francia külügyminisztérium kulturális részlegének egy francia intézet és egy francia gimnázium felállítását Budapesten. Ez a lépés nyilvánvalóan összefüggésben áll azzal, hogy nagyjából ugyanebben az időben a francia nyelven megjelenő, nívós folyóirat, a Nouvelle Revue de Hongrie környékén vetődött föl: szükség lenne francia nyelvű középiskolára Magyarországon. Ebből a célból bizottság megalapítását határozták el még 1934 augusztusában, Esterházy Móric gróf elnökletével. E bizottság feladata lett volna, hogy a francia lycée tervét képviselje a kormányzat felé, és a francia nyelvnek a közoktatásban való hangsúlyosabb jelenlétéért küzdjön. A bizottság végül csak az év végén, 1934. decemberében alakult meg. Tagja volt a budapesti francia követség sajtó- és kulturális attaséja, Georges Deshusses is, s már megalakulásukkor emlékiratot juttattak el francia és magyar kormányzatszervekhez, amelyben támogatásukat kérik az eljövendő gimnázium létrehozásához. Ekkor még úgy képzelték el, hogy a gimnázium internátussal együtt működne, s az ún. „nemzeti tárgyakat” (irodalom, történelem, földrajz) magyar nyelven tanulnák a diákok. Az iskola megindulását 1935-re vagy 1936 tervezték, s évente 25-30 végzett kibocsátásával számoltak.

Végigtekintve a kezdeményezők (Teleki Pál, Esterházy Móric, a Société de la Nouvelle Revue de Hongrie élén Apponyi Albert halála után helyet foglaló Károlyi Gyula) magas társadalmi állásán és kapcsolatain, tudva, hogy a francia külügyminisztérium támogatta az ötletet, első látásra érthetetlennek tetszik, hogy miért váratott magára négy évet a gimnázium megnyitása. A dokumentumokon végigtekintve úgy tűnik, hogy három kulcskérdésben nem sikerült dűlőre jutniuk a kezdeményezőknek.

Miután nyilvánvaló volt, hogy a majdan létrehozandó gimnázium egyházi intézmény kell, hogy legyen, nem volt egyszerű eldönteni, melyik rend legyen az intézmény fenntartója. Még 1934 elején Pierre Delattre jezsuita szerzetes, a magyar revíziós törekvések egyik lelkes támogatója agitált a budapesti francia gimnázium mellett, valószínűleg abban bízva, hogy ő is szerepet kaphat az új intézmény irányításában. Hamarosan jött a csalódás, s már 1934 első hónapjaiban kiderült, hogy a jezsuiták nem vállalkoznak a szerepre. Amikor 1934 végén megalakult a Comité, már a bencések voltak azok, akikkel a bizottság tárgyalásokat folytatott az intézmény befogadásáról. Pannonhalma elköteleződésének jele volt, hogy a Comité alakuló ülésén részt vett Szalay Jeromos bencés szerzetes (későbbi párizsi magyar katolikus lelkész), aki nyilvánvalóan szintén szerepet szánt saját magának az induló kezdeményezésben. Kelemen Krizosztom főapát azonban hezitálni látszott: aggasztották a költségek, tartott a rendi káptalan hangulatától (vagy csak erre hivatkozott) ráadásul a rendnek már volt egy budapesti gimnáziuma, amelynek az elhelyezése nem volt megoldott. A bencések abban bíztak, hogy beköltözhetnek a Ferenc József Intézet épületébe, ettől azonban Hóman Bálint miniszter a lehető leghatározottabban elzárkózott. A főapát alig leplezetten ultimátumot is intézett a tekintélyes tagokat tömörítő bizottsághoz, jelezve, hogy a miniszter a kezdeményezéssel kapcsolatban nem sok reménnyel kecsegtette őt. Ellenben ha ugyanő „korábbi kérelmemet teljesítené [a Ferenc József Intézet átengedését] nem volna akadály a francia lyceum vállalásának.” Ezt az alig burkolt nyomásgyakorlást meg a kelletlenséget érzékelve a

kezdeményezők újabb szerzetesrendet kerestek a céljaikhoz: 1935-ben már a ciszterciek budai gimnáziuma jött szóba helyszínként, s a rend ajánlkozott, hogy az Ibrahim utcában internátust is felhúzna az új intézmény mellé. A következő hónapban azonban visszatértek a bencések a tárgyalóasztalhoz: Rézner Tibold és Brunner Emőd személyében új delegáltak jelentek meg, s jelezték, hogy a rendi konvent mégiscsak foglalkozna a gimnázium ügyével, amennyiben a gimnáziumot kezdeményező bizottság fedezné a tanárok fizetését az első két évben, megvenné a tankönyveket és 5000 pengő támogatást szerezne a francia követségtől, vagy legalább évente két franciaországi ösztöndíjas helyet a rend tagjai számára, valamint a francia és a magyar tanári fizetések közti különbséget kifizetését. Ennek fejében vállalják az intézmény beindítását 1936 szeptemberétől. Ezt a listát a bizottság továbbította a budapesti francia követnek, Gaston Maugrasnak, aki azt továbbküldte Párizsba, a legmelegebb támogató szavak kíséretében. Kiemelte azt is, hogy a magyar egyházi iskolák közül feltehetően a pannonhalmi a legjobb, ez kitűnő alkalom lenne arra, hogy minimális befektetéssel terjeszteni lehessen a francia kultúrát Magyarországon. A követ 1935. augusztus 6-án pedig jelezte Esterházy Móricnak, hogy a Quai d'Orsay beleegyezését adta a tervhez, és anyagi áldozatokat is kész vállalni. Ez azért volt nagy fontosságú, mert eladdig Párizs csupán „erkölcsi” támogatást ígért a tervhez, ami igencsak soványnak tűnt szembeállítva az iskolafenntartóra váró költségekkel.

A kedvező fejlemények nyomán 1935 késő nyara és ősze nyilván izgatott tervezgetéssel telt, s immár a majdani gimnázium helyéről, tantervéről, tanári karáról folyt a szó. Az ügy olyannyira sínen lévőnek tűnt, hogy 1935. november 6-i ülésén a gimnáziumot előkészítő bizottság elégedetten állapította meg, hogy tulajdonképpen lezárta tevékenységét, a részletek kidolgozása a tanügyi hatóságok feladata. A pénzhány és a megfelelő végrehajtó keresése mellett ekkor jelent meg a harmadik nehézség: a pedagógiai program áttekintésével megbízott Országos Köznevelési Tanács szakemberei kezdeti tartózkodó megjegyzéseik után határozottan ellene szegültek a francia gimnázium tervének. Amellett, hogy követelték a „nemzeti tárgyak” valamint a hittan és a latin magyarul történő oktatását, elvárták, hogy a magyar nemzeti szellem biztosítása végett a tanárok csak magyar állampolgárok lehessenek. Ez nyilvánvalóan a gimnázium egyik legfontosabb célkitűzésének, az anyanyelvi tanárok révén elsajátított franciatudásnak lett volna gátja. Ráadásul elvárták azt is, hogy a rend még az első évfolyam beindítása előtt készítse el mind a nyolc évfolyam tantervét. (Ez a későbbi induláskor végül elmaradt.) A francia követséget pedig nem engedték volna beleszólni az érettségi lefolyásába (amire azért lett volna szükség, hogy a maturáltak francia egyetemen is folytathassák tanulmányaikat.): képviselője csak tanácskozási, és nem szavazati joggal rendelkezett volna a vizsgán.

Itt a rendelkezésünkre álló viszonylagosan bőséges forrásanyag (legyen szó francia vagy magyar levéltárakról) megszakad, s csaknem másfél éves szünet következik. Lehetséges, hogy a Tanács elvárásaitól megriadt bencések végül kihátráltak a tervből, de elég furcsa, hogy a források viszonylagos hiánya arra az időre esik, amikor Teleki Pál, a kezdeményező Nouvelle Revue de Hongrie egyik kulcsfigurája állt a Köznevelési Tanács élén. Teleki működését mindenesetre azzal kezdte, hogy jelezte a francia külügyminisztériumnak: párizsi látogatása alatt szeretne meglátogatni néhány francia középiskolát. A Quai d'Orsay kulturális osztálya pártolta kérését, azzal a fenntartással, hogy utána kellene nézni: benne volt-e Teleki a frankhamisítás ügyében. Lehetséges, hogy a francia fél retirált, s a pedagógiai tervvel kapcsolatos kifogásokat nem tartotta elfogadhatónak, esetleg arról lehetett szó, hogy a gimnázium ügyét bele akarták foglalni egy, az előkészítés alatt lévő magyar-francia kulturális egyezménybe. Teleki aligha lehet ludas a késlekedésben: a későbbiekben minden francia forrás kiemeli, hogy kulcsszerepe volt a gimnázium életre hívásában. A későbbi francia összefoglalók jobbára Hómant és „németbarát” vonalát tették felelőssé a gimnázium tervének késleltetéséért.

Úgy tűnik, hogy a magyar kultuskormányzat kevesellte a francia fél által fizetett árat egy olyan, kétségtelen presztízszt és befolyást hozó kezdeményezésért, amelynek a terheit jobbára a magyar állam állta volna. Cserében két régi magyar követelés teljesítését vették napirendre Budapestre: a francia gimnázium nyitásáért cserében elvárták volna a párizsi Centre d'Etudes Hongroises (korábban Bureau des Renseignements Universitaires Franco-Hongrois) Magyar

Intézzé alakítását, s kérték a Sorbonne magyar tanszékének visszaállítását. Ezt különböző okok miatt a francia fél nem tudta teljesíteni (például azért mert attól tartott: a magyar tanszék kevés embert vonzana, ellenben fészke lehetne a magyar irredenta propagandának), viszont jelezte, hogy a – magyar fél által szorgalmazott – magyar-francia kulturális egyezmény napirendre vételét csak abban az esetben tudja elképzelni, ha végre megindul a francia gimnázium. Ekkor azonban a Szent Benedek-rend kilépett a megvalósítók közül, s előtérbe került az egyébként is francia gyökerű premontrei rend – bár a budapesti francia követ tartott attól, hogy ha az iskola nem indul el 1938-ban, a terv végleg nevetségessé válik.

Ekkor azonban Teleki Pál kultuszminiszteri kinevezése érzékelhetően felgyorsította a gimnázium alapításának munkálatait. Júniusban Szily Kálmán államtitkár arról tájékoztatta a premontrei rendi elöljárót, hogy hozzájárul egy „helyi tantervvel működő magyar gimnázium” alapításához, francia anyanyelvű tanárok alkalmazásához három éven keresztül 20 ezer pengővel támogatja a minisztérium az új intézményt, valamint átvállalja négy francia tanár fizetését is a VIII. fizetési osztály II. fokozatában. Ezek után 1938 augusztusában gyakorlatilag két hét alatt létrehozták a gimnáziumot, a premontrei rend egyben megkapta a minisztériumtól a három évre szükséges anyagi fedezetet (60 ezer pengőt), még hozzá úgy, hogy az igénybevett összegeket részint éppen a bencés rend budapesti gimnáziumának építésétől, részint a népoktatástól, ezen belül is az elemi iskolai építkezésektől vonták el. Grcinczy Pál prépost hivatalosan 1938. augusztus 24-én juttatta el az óratervet a kultuszminisztériumba. Arra kért engedélyt, hogy az óraterv alapján már szeptember 1-től megkezdhesse a francia nyelvű tanítást Gödöllőn. Szeptember 9-én pedig Teleki kibocsátotta 36866/1938-as számú miniszteri rendeletét, amellyel hozzájárult az alapításhoz és rendelkezett az állami szubvenció mértékéről is.

Nem tudjuk, miért esett a választás Gödöllőre, csak találgathatunk. A jászóvári premontrei kanonokrend rosznyói, kassai és nagyváradai tanintézeiteiből menekült tanárokkal 1923-ban indult meg az oktatás Gödöllőn, és 1927-28-ra fejeződött be az internátus, rendház, gimnáziumépület építése a koronauradalom által átengedett 90 hektáros területen, az ún. Fácánosban. Az építkezésre 1,6 millió holland forintos kölcsön nyújtott fedezetet, amelynek részleteit nemcsak 1944 nyarán (!), hanem 1949-ig fizette a magyar állam a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankon keresztül az Arnold Gilissen Bank illetve a Hollandsche Garantie & Trust Compagnie számlájára (az utolsó évben ez az összeg havi 784 forint volt). 1933-ban a gödöllői dzsembori idején a gimnázium épületében volt a tábor főparancsnoksága, maga Teleki is itt lakott. Ezen felül a közeli Máriabesnyő kapucinus kolostorában is többször pihent, az itteni sírkertben helyezték végül örök nyugalomra.

Tervek és célok

A döntésben személyes motívumok mellett szerepet játszhatott az is, hogy az egyelőre tagozatként működő gimnázium igazgatójának azt a fiatal középkortörténészt, Gábel Asztrikot szemelték ki, aki már a harmincas évek közepétől kapcsolatban állt a Nouvelle Revue de Hongrie körével és a premontrei rend tagja volt. 1938 szeptemberében tehát 12 bentlakó diák és 2 magán-tanuló kezdhette el tanulmányait Gödöllőn. Az elindításhoz rögtön sikerült is francia anyanyelvi tanárt szerezni: Marc Scherer irodalomból és filozófiából szerzett diplomát, és a jó hírű Lycée Janson de Sailly-ban tanított, mielőtt egy katolikus kooperációt elősegítő szervezet (Comité Catholique des Amitiés) révén Magyarországra került. A minisztérium hozzájárult alkalmazásához, Gábel Asztrik elvitte őt bemutatni Balogh Józsefhez, a minisztérium pedig a magyar tanári fizetésekhez képest lényegesen magasabb fizetését (1940 elején: 353 pengő havonta) átutalta a rendnek. Scherer működését ugyanakkor az intézmény pedagógiai felügyeletét végző Közoktatási Tanács nem találta kielégítőnek. Miközben Gábel Asztrik pedagógiai és tudományos felkészültségét egészen kivételesnek találták, kérték tőle, hogy vegye kézbe az anyanyelvi oktatás ügyét, mert Scherer működésével komoly problémák vannak: „Sajnos ennek a francia tanárnak sem egyénisége, sem tanítási érzéke nem olyan jellegű, hogy tanítása akár a módszeres eljárás, akár az elért eredmény tekintetében kielégíthetőnek lenne mondható. A ‘méthode directe’ túlzó, de merev alkalmazása, a rávezetés és az eszméltetés hiánya, bizonyos vaskalapos múlt századi tanítói eljárás jellemzi tanítását”. Egy későbbi jelentésben pedig csak ideiglenesen járultak hozzá az egyik, a

kifogásolt „méthode directe”-et használó tankönyv alkalmazásához és még 1939 tavaszán is élénken bírálták a gimnázium által meghonosítani kívánt tantervet, amely a francia és a magyar gimnázium jellegzetességeinek összekeverésével egyfajta helyi tantervvel kísérletezik, ami az 1934-es hómani középiskolai reform után az egyik legnagyobb bűn volt a magyar közoktatás berkeiben.

Scherer mindebből a rosszallásból nem sokat érzékelt. Leveléből kiderült: jó tapasztalatokat szerzett Gödöllőn, a szerzetesek jól fogadták, és honvágya sem volt. Diákjai meglepő könnyedséggel vették az akadályokat, ugyanakkor rögtön tapasztalta, hogy a gimnázium létrehozásánál tapasztalt sietség, amely csak egy ideiglenes óratervvvel indította el az oktatást, nem kedvezett a koncepció tisztázásának. Az intézménytől mindenki mást várt: a premontreiek önálló intézményt szeretnének, a magyar közigazgatás csak valami kis tagozatot, ahol néhány ártalmatlan dolgot (például a természettudományokat) franciául oktatják, a francia követség meg ugyan bátorítja a kezdeményezést, de csak óvatosan, kerülve minden feltűnést, mert tisztában van a magyar közvélemény egy részének Franciaországgal szembeni érzéseivel. „Berlitz-iskolát nem akarok” – fejtette ki a maga krédóját az őt kiküldő szervezet képviselőjének. Érdekes módon úgy találta, hogy a magyar középiskolában kedélyesség és teljes rendetlenség uralkodik, olyannyira, hogy őt tartották poroszsnak a megkövetelt rend és fegyelem miatt. Nem tolerálta például a papírrepülő-gyártást órán, s az ő diákjai voltak az egyetlenek, akik csendben és sorban vonultak be az udvarról. Hálásan említette, hogy Gábrriel mindenben támogatja őt, s együtt már „néhány kisebb forradalmat véghezvittek”.

Scherer jól látta: az önálló gimnáziumra vonatkozó igényt a premontrei rend nem is titkolta. Az indulás után egy évvel, arra hivatkozva, hogy az időközben (bencés fenntartásban) megindult pannonhalmi olasz gimnázium szintén saját jogi státuszt kapott, Gerinczy prépost kérte a kultuszminisztert, hogy a francia tagozatot nyilvánítsa középiskolává. Ezt a kérést – miután Gábrriel Asztrik ambícióit sejtette a háttérben – a minisztérium helytelenítő kommentárok kíséretében 1940 elején adta. A Hóman Bálint vezette minisztérium a továbbiakban sem volt bőkezű. 1939 és 1943 között 21300 pengő támogatást fizetett ki ugyan a gimnáziumnak (elsősorban a francia tanárok fizetésére), de a miniszter nemes egyszerűséggel írta rá Gerinczy prépostnak az új gimnázium épületéhez 200 ezer pengőt kérő levelére: „Nem”. Munkatársai bővebben is kifejtették ennek okát egy, a rendnek címzett, de nem a gödöllői, hanem a rozsnyói rendi építkezéssel kapcsolatosan. Miután a premontreiek sokat kaptak már így is az állami kasszából „ezek után a renden lenne a sor, hogy iskolái érdekében, vagyoni helyzetéhez mértén, szintén vállaljon anyagi áldozatokat. Elvi okokból sem tartjuk helyesnek, hogy a rend iskoláinak fenntartásában teljesen az államra támaszkodják”. A rend következő lépése az önállósodás útján az volt, hogy katolikus értelmiségieken keresztül azért igyekezett lobbizni: a francia tagozat egyfajta sajátos státusba kerüljön, tanulmányi biztos (esetleg kurátor) gyakorolja felette a felügyeletet, s vegyék ki a pestvidéki tanfelügyelők működési köréből. Ezt a minisztérium azért is, mert érzékelt a szándékot arra, hogy az intézmény csökkentse a kultuskormányzat befolyását, valamint azért, mert attól tartott: Pannonhalmán és Sárospatakon az esetet precedensként fogják fel, szintén elutasította. A gimnázium tantervével, céljaival kapcsolatos fenntartások sem szűntek meg, legfeljebb háttérbe szorultak. De még 1944 nyarán is azon zajlott a vita a minisztérium és a gimnázium vezetése között, hogy miképpen lehet megfeleltetni egymásnak a négyfokú magyar osztályzási skálát a tízfokozatú franciának s egy 1943 végi feljegyzés írója vést jóslóan írta le: „Az eddigi tapasztalatok az igazgató egyénisége következtében kívánatosá teszik az iskola gyakoribb ellenőrzését”.

Az adminisztratív nehézségeket csak növelte az időközben kitört világháború: Marc Scherert behívták katonának és vissza kellett térnie Franciaországba. A budapesti francia követség és a gimnázium vezetése egyaránt megpróbálta elérni, hogy a kedvelt tanár maradjon, ám rövid budapesti tartózkodás után 1941 őszén áthelyezték Barcelonába. Helyettesítésével minden formában megpróbálkoztak, nem szakképesített tanerőkkel is. Az 1940 nyarán létrejövő Vichy kormányzat adminisztratív nehézségek (német vízum megtagadása) miatt egyetlen alkalommal sem tudott a négy év alatt tanerőt küldeni Budapestre. A budapesti francia követség a bukarestivel kialakított jó kapcsolatai révén el tudta érni, hogy Romániából érkezzen két francia tanár, akik a legkritikusabb pillanatban meg tudták menteni a gödöllői franciaoktatást. (A helyzetet nehezítette, hogy Franciaország 1940 tavaszi-nyári veresége után a budapesti német és olasz követség minden befolyását

latba vetette az iskola bezárása érdekében, ennek részben a miniszterelnök, Teleki Pál személyes fellépése nyomán, részben a külügyminisztérium támogatását felhasználva, sikerült ellenszegülni.) A tanárhiány azonban nemsokára nem várt módon nyert orvoslást. A volt lengyel területek és a volt Ausztria felől egyre több francia hadifogoly (ún. évadé) érkezett Magyarországra, akiket különböző hosszúságú internálás után Balatonbogláron gyűjtöttek össze, illetve az arra vállalkozók munkát is kaphattak Magyarországon. Jó néhányukból lett korrepetitor, aki a szünetekben, a délutáni séták alkalmával nyelvyakorlatot tartott a hallgatóknak. A visszaemlékezések tanúsága szerint a francia kisegítő tanárok pompásan érezték magukat Gödöllőn: a hadifogolytáborban elszenvedett megpróbáltatásokhoz képest felüdülés volt a saját szoba, a bőséges táplálkozás, a kulturált környezet és a kielégítő fizetség illetve a szabadság megfizethetetlen érzete. „A bőség földje” (pays de Cocagne), paradicsom – írta a körülményekről François Braun, aki 1942 augusztusától 22 hónapot töltött Gödöllőn. Ráadásul a diákok szülei is kényeztették a francia tanárokat, s gyakran meghívták őket magukhoz vendégségbe, sőt, volt, hogy az ünnepeket is náluk töltötték. A legnagyobb kényelmetlenség, ami adódhatott, az az volt, hogy nem jutottak hozzá a kedvelt Gitane márkájú cigarettához, és sokuknak furcsa volt a magyar ágyazási mód. Ennek az idillnek a német megszállás vetett véget. A fél tucat francia oktató, akik közül némelyik gyaníthatóan egyébként kapcsolatban állt a de Gaulle-féle Szabad Franciaország különböző szerveivel is. A fél tucat tanár közül volt, aki elrejtőzött, mások átszöktek Romániába, egyikük pedig meghalt Budapest ostroma alatt, de olyan is volt, aki a helyén maradhatott, mint például Louis Bargés.

Egy nap az iskolában

A kezdeti tizenkét fős létszám a háború alatt szépen felszaporodott, s az utolsó, teljesnek mondható tanévben összesen 107 nyilvános és 1 magántanuló járt a francia tagozatra. A tanulók közül ekkor 83 római katolikus, 11 református, 6 evangélikus, 1 görögkatolikus és 2 görögkeleti volt (ez utóbbi két délvidéki szerb diák). Arra már egy korábbi francia diplomáciai jelentés is utalt, hogy zsidó diákokat nem vettek fel a középiskolába. Valamennyi nyilvános tanulónak bent kellett laknia a gimnázium internátusában, ám ennek teljes költsége nem volt olcsó mulatság: a tandíj 200 pengő volt egy évre, s beiratkozáskor ezt még meg kellett fejelni 14 pengő beíratási díjjal. Ezen felül kellett fizetni havi 120 pengőt ellátásra. Ehhez járultak még egyéb, nem elhanyagolható költségek: tankönyvek, különórák, orvosi vizsgálatok, kirándulások költségei vagy például az iskolai egyenruha megvarratásának ára. Évente két-három diák kaphatott tandíjmentességet, ez a szociális helyzet és a tanulmányi eredmény függvénye volt. Ennek megfelelően, ha nem is igaz François Braun állítása arról, hogy a „magyar arisztokrácia” járt volna Gödöllőre, a diákok szülei túlnyomórészt a felső középosztályba vagy a nagypolgárságba/arisztokráciába tartoztak. Igaz, a két világháború viszontagságai miatt elég sokan voltak olyanok, akiket csak egyik szülőjük vagy nevelőszülő nevelt. Az 1943/44-es tanévben a 107 diák gondviselői között 18 nagy- és középbirtokost találunk, valamint 10 nagyiparost, 12 köztisztviselőt, 5 tanárt vagy tanítót és 23 egyéb értelmiségit és 10 kereskedelmi pályán dolgozót. Ezek a kategóriák ugyanakkor félrevezetőek, hiszen tanárként könyvelték el Tompa Ferenc régész, egyetemi tanárt, s Hokky Károly tanügyi főtanácsosként szerepelt a gimnázium anyakönyvében, miközben egyúttal behívott parlamenti képviselő is volt. S olyanra is találunk példát, hogy a szülő földbirtokosként volt beírva a statisztikába, miközben az egyik legnagyobb budapesti személyfuvarozó vállalat, a „szürke taxi” tulajdonosa is volt egyúttal. Mások pedig a bárói cím ellenére vaskereskedelemmel foglalkoztak. A szülők, gondviselők között akadt elvéve egy-egy orvos, műszerész, gyógyszerész, hajóskapitány, főkönyvelő, de a zöm a felsőbb osztályokba tartozott. Ám társadalmi helyzet miatti megkülönböztetésre sem a fennmaradt források, sem az egykori diákok nem utalnak. A társadalmi helyzetből következően nagyon sokan már tízévesen, gimnáziumba érkezésükkor tudtak franciául, míg mások nem, akiknek a felzárkóztatása időt vett igénybe.

A tanárok jobbára szerzetesek voltak, bár egyes tárgyakat világiak oktattak. A visszaemlékezők és az ilyesmire egyébként érzékeny francia tanárok is kiemelik az intézmény demokratikus és gyerekbarát légkörét. A tanárok megítélése megoszlott: Gábel Asztrikért például kevesen rajongtak (bár itt is akad kivétel, például Fekete István író fia) s némiképpen abbés, a diákok

számára is feltűnő egyéni ambíciói meg nevelési gyakorlata miatt a „Nagy Fonti” volt a beceneve. Igaz, ő nem is tanított a francia tagozaton. Népszerű volt a francia tanárok közül Pierre Moorgat, aki merész volt, filozofikus és ráadásul volt egy Fiatja, amelyet szédítő iramban vezetett. s ez nyilván imponált a diákságnak. Moorgat volt az, aki megfordította a francia vereség nyomán kissé kárörvendő gimnáziumi hangulatot, s személyiségével, kisugárzásával nagy hatással volt a közösségre.

A gimnázium igazi, kifelé zárt világként működött: hazamenni csak kétszer lehetett év közben: karácsonyra és húsvétkor. Ezen felül minden hónap első vasárnapja látogatónap volt. A francia tagozat diákjai tulajdonképp a premontrei gimnázium egy-egy magyar nyelvű osztályába integráltan jártak, ám amikor óraterük szerint francia nyelvű órájuk következett: kis csoportokban folytatták a tanulást. Délután pedig, jórészt kint a kertben francia korrepetitorok foglalkoztak velük.

Egy átlagos nap a következőképpen nézett ki: rendszerint hatkor (télen fél hétkor) volt az ébresztő, majd torna következett az udvaron. Fél nyolckor reggeliztek a diákok és nyolctól kezdődött a tanítás. Háromnegyed kettőkor ebéd, majd utána sétára került sor. Utána stúdium (tkp. tanulószoba) és uzsonna következett, majd ismét tanulás. A vacsorát este fél nyolckor vagy nyolckor fogyasztották el. A féltízes lámpaoltásig „üldülni” lehetett, sokan ekkor hallgatták fabrikált rádióikat – titokban, mert az atyák nem szerették sem a rádiózást, sem az újságok becsempészését.

A gimnáziumban – részben a francia követség adományai jóvoltából – gondosan összeválogatott ifjúsági könyvtár működött (1944-ben már több mint 1000 kötetel), s a francia követség tagjai (lehetőség szerint a követ) személyesen vettek részt az év végi jutalomosztáson. Georges Deshusses kulturális attasé évente többször is megfordult Gödöllőn: a magyar látogatók között ott találjuk Horthy Miklós kormányzót, a kultuszminisztert és hivatalnokait. Az önképzésre is nyílt bizonyos tér: a diákok francia színdarabokat mutattak be (az 1943/44-es tanévben Molière Botcsinálta doktorát és egy középkori francia vígjátékot) és 1943-tól megjelent a tagozat saját lapja, a Les Cahiers, benne a diákok írásaival, fényezett papíron, fényképekkel, kizárólag francia nyelven. A ritka periodika két számot ért meg. A gimnáziumban ezen felül rendeztek kamara kiállítást. Működött a 44. sz. Rákóczi Ferenc cserkészcsapat, amely hosszú kirándulásokat tett a környéken. Nehéz megállapítani, hogy az órák milyen hatékonysággal zajlottak: az 1945 utáni időszakról fennmaradt iratok mutatnak bizonyos problémákat az oktatás színvonalával kapcsolatban, s az is bizonyos, hogy kellő gyakorlás híján évtizedek alatt elenyészhetett a megszerzett tudás. A gödöllői francia gimnázium mindenesetre érdekes, sajátos pedagógiai és kapcsolattörténeti kísérlet volt, amelynek tanulságát még nem teljesen dolgozta fel a hazai történetírás.

* * *

A gimnázium utolsó teljes tanéve 1944. április 4-én befejeződött. Ősszel még újraindult az oktatás – némiképp késve – ám amikor már Gödöllőn is hallani lehetett az ágyúdörgést, a tanítást október 29-én (más források szerint novemberben) beszüntette a Rend, és a diákok hazautaztak. Gödöllőt 1944. december 11-én foglalta el a szovjet hadsereg. A front átvonulását néhány jelentéktelen kárral megúsza a gimnázium épülete, ám egy hónappal később, január 16-án, a szovjet katonai parancsnokság utasítására ki kellett üríteni, és az épületben hadifogolytábor rendeztek be. Nemcsak a könyvek, iratok, felszerelések semmisültek meg, hanem a bútorok és a berendezések is, jobbára a hadifoglyok tüzelték el őket. A tanítás 1945 tavaszán a rend Horánszky utcai épületében indult újra, és Gödöllőre csak 1946 szeptemberében tért vissza. Az iskolát 1948-ban államosították, 1950-ben a rendtagokat elköltöztették épületükből, és az utolsó osztály – immár francia tagozatosok nélkül – 1951-ben érettségizett.

* * *

A tanulmány a Bolyai-ösztöndíj támogatásával készült. Külföldi levéltári kutatásaimat a NKÖM Klebelsberg-ösztöndíjának segítségével végeztem. Köszönöm Kerényi Eszter és G. Merva Mária (Gödöllői Múzeum), Bárdy Péter igazgató (Gödöllői Premontrei Gimnázium) segítségét és mindazon öregdiákokét (Várady-Brenner András, Herczegh Géza, Flettner Gyula) és volt tanárokét (Kovács Béla, Bernard Le Calloc'h), akik idejükből áldoztak rám.

Ablonczy Balázs

A jubileumi Öregdiák Bál

Öt évvel ezelőtt Bese Gergő és Szakmány Csaba szervezte meg először a gimnáziumunkban végzetek számára a farsangi bált. Azt hogy ötletük mennyire fontos volt az is jelzi, hogy az évente megrendezett farsangi öregdiák bál immár hagyománnyá vált.

Idén 2011. február 26-án, szombaton este háromnegyed hétkor már jubileumot is ünnepeltünk, hiszen ötödik alkalommal került megrendezésre a Premontrei Öregdiák Bál. Az osztályfelelősök nagyszerű munkájának köszönhetően idén is a jubileumhoz méltóan, minden eddiginél többen mintegy 320 fő bálozott együtt a gimnázium „B épületében”.

Az Öregdiák Bált a hagyományoknak megfelelően Eördög László atya nyitotta meg, majd a gimnázium nevében Bárdy Péter igazgató úr szólt az összegyűlt vendégekhez. Köszöntőjében megemlítette az iskola által tervezett világhálós levelező adatbázist, melyben minden öregdiákot szeretnének összegyűjteni, hogy így még gyorsabban és hatékonyabban tudjon tájékoztatni az iskola rendezvényeiről és egy fontos eseményeiről. Végül, de nem utolsósorban Illés Gábor a Premontrei Öregdiák Egyesület titkára köszöntötte az egybegyűlt bálozókat.

A műsor nyitótáncaként Trabalka Szilvia (2001. A) vezetésével a mogyoródi Karikás Néptánc együttes sárközi tánc Koreográfiát mutatott be. A látványos tánc után Miklós Krisztina (2006 B) a Jamaicai trombitás című dalt énekelt el. Az ének után a „Rabszolgák és hajcsárok” című rövid paródiát adta elő az iskola két jelenlegi diákja Német Domonkos és Wirnhardt Ádám. A darabot követően Potvorszki Anita (2007. B) Neoton slágerekből énekelt részleteket. Ezt követően ismét egy rövid és humoros előadást láthattak a bálozók, melyet szintén a jelenlegi gimnazisták vittek színre,

Azok a régi szép idők címmel. (Szereplők: Georgita Dezső, Mile Márió, Német Domonkos és Wirnhardt Ádám.) A műsor zárásaként Miklós Krisztina és Potvorszki Anita közös duettben adta elő a világhírű Rómeó és Júlia musical-ből a Gyűlölet című számot.

A műsor után került sor az ízletes ünnepi vacsorára, melyet idén a jászfényszarui Régi Kaszinó étterem készített. A résztvevők meglegedésére, idén a felszolgálást pincérek végezték, de aki később megéhezett az egészen a bál végéig bőségesen talált ennivalót az ebédlőben berendezett svédasztalról. A teljesség igénye nélkül a menüben megtalálható volt a rántott szelet, csőben sült csirkemell, tormás sonka tekercs, de a vegetáriánusok sem maradtak éhen, hiszen őket rántott gomba, rántott karfiol, kaszinótojás, és franciasaláta várta.

A vacsorát követően a Black Cat Bone zenekar „csapott a húrok közé” (Tagjai: Kis András (2004 B), Malatinszki Krisztián (2005 B), Fenyvesi Máté, Nagy Ármin és Szabó Dénes) Koncertjük egyik különlegessége volt, hogy számos saját szerzeményt is játszottak, melyet egykor gimnáziumunk falai között komponáltak. A Black Cat Bone élő zenéje után a gimnázium 13. b osztályába járó Pap Endre került a zenelejátszók mögé, és kezdte el a hajnalig tartó szórakoztatást, a bálozók meglegedésére, hiszen a táncolni vágyók kedvenc zenéiket is kérhették a „retró számokon” keresztül egészen napjaink kedvelt slágereiig. Akik a táncban kifáradtak az ebédlőben berendezett asztalok mellett beszélgethettek, illetve fogyaszthatták a Rézangyal pálinkafőzde különleges párlatait.

Hála Istennek az idei Öregdiák Bál is nagyon jól sikerült, ezt igazolják az eddigi visszajelzések is, valamint az a tény, hogy egészen hajnali négy óráig tartott. Találkozzunk hát egy év múlva ismét, a 6. Öregdiák bálon!

Végül, de nem utolsósorban köszönjük minden résztvevőnek a jelenlétét. Valamint köszönjük a gimnázium munkatársainak sokrétű segítségét, mellyel hozzájárultak a bál sikeréhez.

<https://picasaweb.google.com/115237180862385380122/ODB2011PARTYKEPEK?authkey=Gv1sRgCOTuiaiAKI2dMQ#> (A bálról készült fényképek a világhálón e címen megtekinthetők.)

A szervezők: Farkas Kristóf Vince (2005. B), Hevesi Nóra (2007. A), Ruzsai Dorottya (2007. A)